

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Bakıda 9 manata gözyaşardıcı qaz balonları satılır

yazısı səh.7-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 12 oktyabr 2018-ci il Cümə № 215 (7104) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Etimadı doğrultmadığına görə "əlvida" deyilən nazirlər, məmurlar...

Salim Müslümov, Heydər Əsədov, Rüfət Aslanlı onlara yaradılan şəraitə rəğmən məsul olduqları sahələrdəki problemləri aradan qaldıra bilmədilər

yazısı səh.5-də

Qarabağ mitinqləri tənqid edilir

yazısı səh.9-də

Dünya Bankının korrupsiya hesabatı Azərbaycana qarşı qərəzdir, yoxsa...

yazısı səh.10-də

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hesabat verdi

yazısı səh.3-də

Qasıqçı müəmmasını amerikalı mütəfəkkirlər araşdırır

yazısı səh.10-də

Erməni baş nazirdən Qarabağa dair yeni ziddiyyətli açıqlamalar

yazısı səh.4-də

Yeni qəbul qaydaları repertorları işsiz qoya bilər

yazısı səh.3-də

Rusiyada ikinci "Qarabağ problemi"

yazısı səh.11-də

Oliqarxlar böyük obyektləri vergidən belə yayındırır - təfəsilat

yazısı səh.12-də

Onkoloji Klinikanın baş həkimi:

"Xərçəng sağalma şansı olan xəstəlikdir"

yazısı səh.13-də

Azərbaycanda harada və kimlər ov edə bilər?

yazısı səh.14-də

PAŞINYANIN BÖYÜK BLEFİ - GƏLİŞİNDƏN SONRA ÖLKƏYƏ İNVESTİSİYA 11 DƏFƏ AZALIB...

Eks-baş nazir Qrant Baqratyan indiki baş nazirin yalanını çıxardı, onun "Biz iqtisadi sıçrayışa hazırlaşırıq" sözlərinə istehza etdi və Paşinyanı Serj Sərkisyan yolu getməkdə suçladı; rusiyalı politoloq: "Ermənistanda pat vəziyyəti yaranıb..."

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Cahangir Hacıyevin yeni məhkəməsi - 100 min səhifəlik cinayət işi, 100 milyon dollarlıq mənim səmə

Beynəlxalq Bankın sabiq sədrinin 25 nəfərlə birgə yeni məhkəməsi başlayır; təqsirləndirilənlər sırasında Eldar Mahmudovun yaxın adamı da var

yazısı səh.7-də

Ziya Məmmədov narazı danışdı

yazısı səh.3-də

Dini Komitə rəsmisi açıqladı: "Hər mollaya maşın vermirik"

yazısı səh.14-də

Qüdrət Həsənzadə: "Rusiyanın adını çəkməyə çox adamlar cəsarət etməyəndə mən deyirdim ki..."

yazısı səh.6-də

Prezident Quba və Xızıda açılışlarda iştirak edib

Prezident İlham Əliyev oktyabrın 11-də Qubaya səfər edib. Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 11-də Quba rayonuna səfər çərçivəsində avtomobil yolunda tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olublar.

Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 45-ci kilometrliyindən, H.Z.Tağıyev qəsəbəsindən başlayan 92 kilometr uzunluğundakı yol 1B texniki dərəcəyə uyğun olaraq inşa edilir. İlham Əliyev Qubada Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun tingçilik müəssisəsi ilə tanış olub.

Dövlət başçısı və xanımı elmi-tədqiqat institutunun əsaslı təmir olunmuş binasında yaradılan şəraitlə maraqlanıblar.

Elə həmin gün Quba Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının açılışı da olub. Dövlətimizin başçısı və xanımı xəstəxananın rəmzi açılışını bildiren lentı kəsdilər.

Xəstəxanada yaradılan şəraitlə tanışlıqdan sonra prezident İlham Əliyev səhiyyə ocağının kollektivi ilə görüşüb. Quba şəhərində 100 yerlik "Günəş" körpələri evi-uşaq bağçası, "ABAD Factory" İstehsalat Kompleksinin və "Qubaqoqarar" MMC-nin kənd təsərrüfatı mallarının istehsalı zavodunun açılışı da olub. Ali qonaqlar Qubada Gənclər Parkında yaradılan şəraitlə də tanış olublar.

Xızı rayonunda isə Yeni Yaşma və Şurabad qəsəbələrində yerləşən 50 MVt-luq "Yeni Yaşma" Külək Elektrik Parkının açılışı olub. Prezident və birinci xanım açılışda iştirak ediblər.

Daş karxanalarına möhlət verildi

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi daş karxanalarında keçirilən monitorinqlərin nəticələrini açıqlayıb. Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə nazirliyin Ətraf Mühit üzrə Milli Monitorinq Departamentinin direktoru Ramal Bağırov məlumat verib.

R.Bağırovun sözlərinə görə, atmosfer havasını çirkəndirən, havanı bürüyən toz-dumanın digər bir mənbəyi də şərqləndirən və qərbdən Bakını əhatə edən daş karxanalarıdır ki, bununla bağlı nazirliyə çoxlu sayda şikayət və müraciətlər daxil olur.

"Aparığımız monitorinq və araşdırmalar zamanı əksər daş karxanalarının fəaliyyətində pozuntular aşkar edilib. Araşdırmaların nəticələri göstərib ki, bir çox daş karxanalarının istismarçıları müvafiq icra hakimiyyətinin torpaq ayırmaya dair sərəncamı olmadan, ekoloji norma və qaydalara riayət etmədən fəaliyyət göstərir, təbiətə, ətraf ərazilərdə yaşayan sakinlərə böyük ziyan vururlar. Buna görə karxana sahiblərinə və istismarçılara qarşı cərimələr tətbiq olunub".

Nazirlik rəsmisi deyib ki, daş karxanalarında istifadə edilən avadanlıqlar müasir tələblərə cavab vermir:

"Daş karxanalarında hələ də ötən əsrin 70-ci illərindən qalmış avadanlıq və texnologiyadan istifadə olunur. Bu, olduqca acınacaqlı və narahatedicidir. Çalışırıq ki, onları yeni və müasir tələblərə cavab verən texnologiyalarla tanış edək ki, əhalini narahat edən ekoloji problemlər aradan qaldırılsın. Yeni texnologiyaların quraşdırılması üçün onlara vaxt verilib".

Azərbaycan neftinin qiyməti 85,14 dollar oldu

Dünya birləşmələri neftin qiyməti ucuzlaşır. Virtualaz.org xəbər verir ki, Londonun ICE ("InterContinental Exchange Futures") birjasında "Brent" markalı neftin bir barelinin qiyməti 1,29 dollar azalaraq 81,80 dollar, Nyu-Yorkun NYMEX ("New York Mercantile Exchange") birjasında "Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti isə 1,09 dollar ucuzlaşaraq 72,08 dollar olub.

Azərbaycan neftinin də qiyməti ucuzlaşıb. Belə ki, "Azeri Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti 1,35 dollar azalaraq 85,14 dollar təşkil edib.

Roma Papası abortu sifarişli qətlə eyniləşdirdi

Roma Papası Fransisk aborta qarşı çıxıb. "Reuters" agentliyinin məlumatına görə, pontifik Romada Müqəddəs Pyotr meydanına gələn on minlərlə insana müraciət edib: "İnsani həyatdan etməklə problemin həll olunduğunu düşünmək yanlışlıqdır. Bu, problemin həlli üçün müddətli qatılmaq kimidir".

Mətbuatda şərəf və ləyaqəti alçaltdırmaya görə yeni cəza tətbiq olunacaq

Kütləvi informasiya vasitəsində və ya kütləvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatında şəxsiyyətin şərəf və ləyaqətini naliyiq formada qəsdən alçaltdırmaya görə yeni cəza tətbiq olunacaq.

Modern.az-ın məlumatına görə, bununla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 147-ci maddəsinə (təhqir) dəyişiklik təklif edilir.

Təhqir, yəni kütləvi çıxışlarda, kütləvi nümayiş etdirilən əsərdə, kütləvi informasiya vasitəsində və ya kütləvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatında şəxsiyyətin şərəf və ləyaqətini naliyiq formada qəsdən alçaltdırmaya görə 1 ilədək azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası verəcək.

Hazırkı qanunvericilikdə isə aşağıdakı kimi qeyd edilib:

Təhqir, yəni kütləvi çıxışlarda, kütləvi nümayiş etdirilən

əsərdə, kütləvi informasiya vasitəsində və ya kütləvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatında şəxsiyyətin şərəf və ləyaqətini naliyiq formada qəsdən alçaltdırma - min manatdan min beş yüz manatadək miqdarda cərimə və ya iki yüz qırx saatdan dörd yüz səksən saatadək müddətə ictimai işlər və ya bir ilədək müddətə islah işləri və ya altı ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

MN: «Cəbhəboyu zonada yerləşən bölmələrin qısa hazırlığı yoxlanılır»

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi illik plana əsasən Maddi-Texniki Təminat Baş İdarəsinin bir qrup zabiti cəbhəboyu zonada hündür dağlıq ərazi və şərti iqlim şəraitində yerləşən bölmələrdə olublar.

Virtualaz.org Müdafiə Nazirliyinin saytında istinadən bildirir ki, Maddi-Texniki Təminat Baş İdarəsi reisinin müavini - MTT qərargahının rəisi polkovnik Qədir Nəsibovun rəhbərlik etdiyi qrup bölmələrin qısa hazırlığı işinin keyfiyyətini, şəxsi heyətin qış mövsümü normalarına uyğun təminat və təchizatını yoxlayıb.

Şəxsi heyətlə görüşlərdə müvafiq xidmətin daha keyfiyyətli təşkili ilə bağlı müdafiə nazirinin tələb və göstərişləri vəzifəli şəxslərə çatdırılıb, metodiki məşğələlər keçirilib.

Çin halal məhsullara qarşı kampaniyaya başlayıb

Çinin hakimiyyət orqanları "İslamın dünyəvi yaşayışa sərəf etməsinin və müsəlman qırğız, qazax, uyuğur və dunqanların kompakt yaşadıqları Sintzyan vilayətində "ekstremizmi" qızışdırmasının qarşısını almaq" məqsədilə halal məhsullara qarşı kampaniyaya başlayıb.

Pekin son illərdə onun nəzərində separatçı element sayılanların təcibini gücləndirib. BMT-nin son hesabatına görə, bu vilayətdə 1 milyonadək müsəlman "təkrar tərbiyələndirmə düşərgələrində" saxlanılır.

Sintzyan vilayətinin kommunist lideri oktyabrın 8-də adamları bütün dinləri rədd etməyə, yalnız marksist ideologiyasını rəhbər tutmağa və yalnız mandarin dilində danışmağa çağırıb.

Sintzyanın mərkəzi şəhəri olan Urumçinin rəsmi sosial media platformasında partiya kadrlarının dinlərdən imtina etməsi tələb olunub.

Kommunistlərdən öz sosial media səhifələrində belə bir post yazmaları istənilir: "Mənim inancım marksizm-leninizmdir... Mən bayrağımızı uca tutmalı və "halal ərzaq meylləri" ilə sonadək vuruşmalı və ölüm bahasına olsa belə əqidəmə sadıq qalmalıyam".

Hökumət rəsmilərinə heç bir pəhriz məhdudiyyəti gözləməmək tapşırılıb. Bu da bildirilib müəssisələrin yeməxanalarında əməkdaşlar "müxtəlif millətlərin mətbəxinə" dadmaladırlar.

İndiyədək bu vilayətdə olan uyuğurların və başqa müsəlmanların üzərinə bir sıra məhdudiyyətlər qoyulub, saqqallar və hicab qadağan edilib.

BMT-nin hesabatında deyilib ki, adamlar hətta bir-birilərinə müsəlman bayramları münasibətilə təbrik etdiklərinə görə "islah düşərgələrinə" göndərilirlər. (AzadlıqRədiosu)

Tərtərdə gənc minaya düşdü, ayağı kəsildi

Tərtər rayonu Həsənqaya kənd sakinini neytral zonada minaya düşüb.

"Qafqazinfo"ya daxil olan məlumata görə, hadisə oktyabrın 11-də baş verib. Nəticədə 1986-cı il təvəllüdü Azad Həsənovun bir ayağı amputasiya edilib. O, hazırda Bərdə Mərkəzi Xəstəxanasındadır.

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov da sayta açıqlamasında faktı təsdiqləyib. Bildirib ki, Azad əməliyyat olunub: "Azad Həsənov qoyunları qadağan olunmuş zonada otarkən heyvanlar minaya düşüb. Minanın ətrafı yayılan qəlpələri Azadın bədəninin müxtəlif hissələrinə xəsarət yetirib. Bir ayağı aşağı hissədən amputasiya edilib. Valideynləri ilə görüşdüm, həkimlərə müvafiq tapşırıqlarımı verdim".

Qeyd edək ki, bu, Kəlbəcər rayonundan məcburi köçkün olan Azad Həsənovun ailəsində yaşanan ilk faciə deyil. Belə ki, 2016-cı ilin aprel döyüşləri ərəfəsində ermənilərin Həsənqaya kəndini artilleriya atəsinə tutması nəticəsində Azadın 16 yaşlı bacısı Həsənova Turanə Kamandar qızı həlak olmuşdu.

Rəsmi Bakıdan Fransaya xəbərdarlıq

"Fransanın Alfortvil və Valans şəhərlərinin mərkəzlərində ölkəmizin işğal edilmiş Dağlıq Qarabağ bölgəsinə səfərlərini qətiyyətlə pisləyir və bildiririk ki, bu, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin, eləcə də Azərbaycan qanunvericiliyinin kobud şəkildə pozulması halıdır və Ermənistanın gücdən istifadə etməklə işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində yaratdığı qondarma separatçı rejimin təşviqinə xidmət edir".

Bunu modern.az-a Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Fransanın Alfortvil və Valans şəhərlərinin mərkəzlərində bu yaxınlarda Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ ərazisinə baş tutan səfərlərinə münasibət bildirərkən deyib.

Azərbaycan XİN qeyd edir ki, yerli özünüidarəetmə orqanlarının bu kimi təcibətçi əməlləri Fransa və Azərbaycan arasında imzalanmış sazişlərin dili və ruhu ilə, eləcə də Fransanın milli qanunvericiliyi ilə ziddiyyət təşkil edir:

"Həmçinin bu kimi səfərlər, Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri qismində çıxış etdiyi, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tezliklə sülh yolu ilə həlli prosesinə yardım etmir".

Məlumatda bildirilir ki, Fransanın xarici işlər və Avropa üzrə naziri və daxili işlər naziri tərəfindən 2018-ci ilin 24 may tarixində yerli özünüidarəetmə orqanlarının xarici fəaliyyətinin hüquqi çərçivəsi üzrə imzalanmış təlimat bu qurumları Fransanın beynəlxalq öhdəliklərinə hörmət etməyə çağırır və Fransa tərəfindən tanınmamış ərazi vahidlərinin separatçı qurumları ilə hər hansı şəkildə müqavilələr bağlamaq, səfərlər heyətə keçirmək və birgə tədbirlər təşkil etməyi qadağan edir:

"Fransa tərəfinin diqqətini Fransa Konstitusiyasının 73-cü maddəsi və yerli özünüidarəetmə qurumlarının ümumi kodeksinin L.1115-1 maddəsinə uyğun olaraq qəbul edilmiş və qüvvədə olan bu təlimatın məcburi xarakter daşıdığına yönəldir və onu bu sənədin müddəalarının dərhal və şərtsiz həyata keçirilməsi üçün müvafiq addımlar atmağa çağırır".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hesabat verdi

Ağacların kəsilməsi ilə bağlı 59 təqsirkar şəxsə 71 800 manat məbləğində cərimə tətbiq olunub

“Nazirlik yaşıllıqlara göstərilən biganə münasibəti təkidlə pisləyir”.

Musavat.com xəbər verir ki, bu fikri oktyabrın 11-də Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyində keçirilən mətbuat konfransında nazirliyin mətbuat xidmətinin rəhbəri İradə İbrahimova deyib.

O bildirib ki, ölkə ərazisində yaşıllıqların mühafizəsi və qorunması olduqca vacib və prioritet məsələ kimi daim gündəlikdədir: “Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən bununla bağlı sərt tədbirlər görülür, lakin ağac kəsintisinin tam aradan qaldırılması üçün hər kəsin bu işdə bizə yardımçı və dəstək olmasını gözləyirik.

Hesab edirik ki, nazirlik tərəfindən görülən tədbirlərlə yanaşı, təbiətə, yaşıllığa ziyan vuranların cəmiyyət tərəfindən də qınaq obyektinə çevrilməsi, tənbeh olunması davam etdirilməlidir. Çünki çox vaxt ictimai tənbeh inzibati tədbirlərdən daha təsirli olur. Nazirlik ağacların kəsilməsini, yaşıllıqlara göstərilən biganə münasibəti təkidlə pisləyir və təbiətə ziyan vuranlara qarşı bundan sonra da qəti və barışmaz mövqə nümayiş etdirəcək”.

İ.İbrahimova bildirib ki,

görülən tədbirlərin müəyyən nəticəsi var: “Aparılan statistika və müşahidələr göstərir ki, son aylarda respublika ərazisində ağac kəsintisi faktları xeyli azalıb. Bu tendensiya, həm meşə sahələrində, həm də yaşıllıq məsivələrində müşahidə olunur. Ağac kəsintisi hallarının azalması nazirliyin sərt və qətiyyətli mövqə nümayiş etdirməsi ilə bərabər, eyni zamanda vətəndaşların, ictimaiyyət nümayəndələrinin və media orqanlarının da fəallığı ilə əlaqədardır”.

Daha sonra çıxış edən ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Firdovsi Əliyev söyləyib ki, bu ilin son 6 ayı ərzində Bakı şəhəri əra-

zində 61 ağacın icazəsiz kəsildiyi, 98 ağacın isə zədələndiyi aşkar edilib: “Bununla bağlı 59 təqsirkar şəxsə 71 800 manat məbləğində cərimə, 23 745 manat məbləğində ziyan tətbiq olunub. 40 fakt üzrə təqsirkarların tapılması və qanunamüvafiq tədbir görülməsi üçün polis orqanlarına müraciət edilib. Müqayisə üçün bildirik ki, son 3 ay ərzində 12 ağacın kəsildiyi, 14 ağacın zədələndiyi müəyyən edilib. Rəqəmlər də bunu deməyə əsas verir ki, son 3 ayda ağac kəsintisi nəzərəcarpacaq dərəcədə azalıb. Aparılan təhlillər göstərir ki, nazirliyin “qaynar xətt”inə ağacların kəsilməsi ilə bağlı daxil olan şikayətlə-

rin sayında da əhəmiyyətli dərəcədə azalma var. May ayında ağac kəsintisi üzrə 30 şikayət daxil olduğu halda, sentyabr ayında bu rəqəm azalaraq 15 olub. Vətəndaşlar tərəfindən kəsilmə təhlükəsi olan ağaclar barədə verilən məlumatlar əsasında isə 30-a yaxın ağacın kəsilməsinin qarşısı alınıb. Yaşıllıqların mühafizəsində göstərdikləri vətəndaşlıq mövqeyinə, nazirliyin fəaliyyətinə dəstək verdiklərinə görə bu şəxslərə nazirlik tərəfindən təşəkkür bildirilib”.

Nazir müavini qeyd edib ki, görülən tədbirlərə, aparılan maarifləndirmə işlərinə baxmayaraq hələ də ağac kəsintisi tamamilə aradan qalxmayıb: “Ölkə başçısının da Nazirlər Kabinetinin iclasında qeyd etdiyi kimi, ağacların kəsilməsi halları xeyli azalıb, amma tam aradan qaldırılmayıb. Nazirlik tərəfindən bundan sonra da ağac kəsənlərə qarşı sərt tədbirlər görülməli, ölkə başçısının verdiyi tapşırıqlara uyğun olaraq ağac kəsintisi hallarının tam aradan qaldırılması üçün qəti addımlar atılacaq”.

□ Əİ RAİS,
Musavat.com,
Fotolar: Elçin Əkbərov

Ziya Məmmədov narazı danışdı “Heç hara getmək fikrim yoxdur”

Beynəlxalq Bankın İdarə Heyətinin sabiq sədri, 15 il həbs cəzası almış Cahangir Hacıyevin xanımı Zəmirə Hacıyevanın Londonda dəyəri 28.5 milyon dollar olan elit malikanəsinin məhkəmə qərarı ilə müsadirə edilməsindən sonra sabiq nazir Ziya Məmmədovla bağlı xəbərlər də gündəmə gəlib.

Məlumatda bildirilir ki, növbəti hədəf sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədov və onun oğlu Anar Məmmədov ola bilər. A.Məmmədov iki ilə yaxındır ki, Azərbaycanı tərk edib və Bakıya hələ də bilinməyən səbəblərdən qayıtmır. Britaniyada Məmmədovların “BROOKWOOD INTERNATIONAL IIMITED” şirkəti olduğu rəsmi mənbələrlə təsdiqlənmiş məlumatdır. Şirkətin təsisçisi və direktoru A.Məmmədovdur. Şirkətin yerləşdiyi özəl mülkiyyət isə A.Məmmədov tərəfindən hələ bir neçə il bundan əvvəl 2 milyon 700 min funt sterlinqə alınıb. Bir il əvvəl isə Məmmədovlar bu malikanəni 9 milyon 500 min funt satışa çıxarmışdılar. Məmmədovların rusiyalı və səudiyyəli oliqarxlarla Britaniyada şərikli daha bir neçə şirkətləri olduğu da deyilir. A.Məmmədov son olaraq ölkəni tərk etdikdən sonra onun Londondakı çox bahalı “One Hyde Park” yaşayış kompleksində mənzil aldığı xəbəri də yayılmışdı ki, bu günədək də təkzib olunmayıb.

“İlk dəfə Zəmirə Hacıyevaya tətbiq edilən həmin qanun əsasında təxminən iki il əvvəl qəbul edilib, amma indi işləməyə başlayıb. Güman ki, varidatının mənbəyi şübhəli olan bir neçə oliqarxın adı da artıq “qara siyahı”ya salınıb. Bu sırada isə Məmmədovların olacağı gözləniləndir” deyərək yayılmış xəbərlərdə bildirilib.

“Mətbuatda mənim haqqımda yazılan məlumatlar kökündən yanılıdır. Mən bu məsələlərlə heç maraqlanmıram da”.

Bu sözləri azxeber.com-a açıqlamasında sabiq nəqliyyat naziri söyləyib. Onun sözlərinə görə, onun haqqında dəfələrlə saxta xəbərlər yayılırsa da, indiyə qədər heç birinə əhəmiyyət verməyib: “Çünki yalan yazırlar, böhtan atırlar. Ciddi media qurumları bu işlə məşğul olmamalıdır. Niyə bunu yazırlar, onu onların özündən soruşmaq lazımdır. Bunu mənədən niyə soruşursuz, onlardan soruşun ki, niyə böhtan yazırlar?”

“Hazırda nə işlə məşğul olursunuz və ölkədən getmək fikriniz varmı” sualına isə keçmiş nazir belə cavab verib: “İndi istirahət edirəm və heç hara getmək fikrim yoxdur”.

Maraqlıdır ki, Z.Məmmədov barəsində yayılan hansı xəbərlərin yalan olduğunu konkretləşdirməyib. Məsələn, oğlu Anar Məmmədovun iki ilə yaxındır ki, Azərbaycanı niyə tərk etməsi və Bakıya niyə hələ də qayıda bilməməsindən danışmayıb. Britaniyada Məmmədovların “BROOKWOOD INTERNATIONAL IIMITED” şirkəti olduğu isə Britaniyada rəsmi mənbələrlə təsdiqlənmiş məlumatdır.

□ “YM”

Yeni qəbul qaydaları repetitorları işsiz qoya bilər

Təhsil eksperti: “Hazırda şagirdlər arasında çaşqınlıq, tərəddüd və həyəcan var”

Məlum olduğu kimi, ötən həftə Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) və Təhsil Nazirliyi tərəfindən birgə hazırlanan və 2019-cu ildə tətbiqi nəzərdə tutulan buraxılış imtahanlarının və ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının modeli təqdim edilib.

Yeni qaydalara əsasən, 11 illik təhsil bazasında buraxılış imtahanı 1 mərhələdə keçiriləcək. İmtahan müddəti 3 saat olacaq. Şagirdlər Tədris dili (Azərbaycan dili, rus), riyaziyyat, xarici dillər (ingilis, alman, fransız, ərəb, fars) fənlərindən imtahan verəcək. Hər fənn üzrə maksimal bal 100 (ümumiyyətlə 300) olacaq.

Bəzi ekspertlər qeyd edib ki, yeni model həm şagirdin biliyinin müasir standartlara uyğun qiymətləndirilməsinə imkan yaradacaq, həm də vali-

deynlərin əlavə xərc çəkərək repetitorlara müraciət etməsi ilə nəticələnməyəcək. Beləliklə, məktəb buraxılış imtahanının nəticəsinin yaxşılaşdırılmasında maraqlı olacağı üçün

repetitorluğa ciddi şəkildə zərər dəyəcək və orta məktəblərin nüfuzunu qaldıracaq.

Təhsil eksperti, Azad Müəllimlər Birliyinin sədri Mələhət Mürşüdlü isə “Yeni Müsa-

vat”a açıqlamasında bildirib ki, əksinə, yeni model repetitorluğun gücünü daha da artırmış olacaq:

“Düşünürəm ki, əksinə, daha da repetitora ehtiyac çox

olacaq, əlavə məşğələlərin sayı artacaq. Çünki yeni proqramı, şərtləri şagirdlərin hamısı hələ mənimsəməyib. Beləliklə, açıq və qapalı suallara düzgün cavab vermək üçün repetitorlara ehtiyac daha da çoxalacaq”.

Mələhət Mürşüdlü yeni təbii qəbul olunaq modelin mürəkkəb və qarışıq proses olduğunu da vurğuladı: “Modelin ikinci tərəfi var, bu isə şagirdlərimizdir. Hazırda onların arasında bir çaşqınlıq, tərəddüd, həyəcan var. Ümumiyyətlə, universitetlərə qəbul imtahanları cəlbədicidir. Məsələn, bizim şagirdlərin bir çoxu təhsil almaq üçün xarici ölkələrə üz tutur. Hazırda dünyada Rusiya, Türkiyə, Avropa təhsil modeli var. Həmin ölkələrdə

buraxılış imtahanlarının nəticələrinə əsasən qəbul keçirilir. Burada universitetlərə qəbul şərtləri daha rahat aparılır və təhsil almaq istəyən onun qapısından içəri gire bilir. Bununla da əsas məsələ universitetlərə qəbulu deyil, buradakı təhsil prosesini mürəkkəbləşdirmək lazımdır. Məsələn, Türkiyədə təhsil alan tələbələrimizin dilindən dəfələrlə eşidirik ki, həmin ölkədə universitetə qəbul olunmaq asandır, lakin sona qədər oxuyub, məzun, diplom sahibi olmaq çətinidir.

Bir daha qeyd edirik ki, mürəkkəbliyi universitetlərin təhsil prosesində yaratmalıyıq, nəinki buraxılış, qəbul imtahanlarında”.

□ Xəlida GƏRAY,
“Yeni Məsəviət”

Ermenistanın baş naziri Nikol Paşinyan istefaya gedəcəyi tarixlə bağlı açıqlama verib. "Yeni Müsavat" bununla bağlı erməni KİV-lərinə istinadən xəbər verir. Baş nazir "Fransa24"ə müsahibəsində deyib ki, 16 oktyabrda postundan istefa verəcək.

N.Paşinyan həmçinin Ermənistanın parlament seçkilərinin tarixini də açıqlayıb. Bildirib ki, növbədənənar seçkilər dekabrın 9-u, yaxud 10-u keçirilə bilər. Bu, onu deməyə əsas verir ki, erməni baş nazir artıq daxiləki əleyhdarlarını neytrallaşdırmağı bacarıb. Parlament çoxluğunu təşkil edən Respublikaçılar Partiyasının seçkilərə qədər yeni baş nazirliyə namizədlə çıxış etməyəcəyini bəyan etməsindən sonra Paşinyanın əl-qolu açıqlı. Hətta hökumət başçısının ssenarisini həyata keçirməkdən ötrü Rusiyanın da neytrallığına nail olduğu iddiası var. Amma maraqlıdır ki, N.Paşinyan Ermənistan səfərdə olan Dövlət Dumasının anti-Azərbaycan mövqeli üzvü, komitə sədri K.Zatulini qəbul etmədi. Hətta Zatulini geri döndəndən sonra bunu xüsusi olaraq qeyd edib. Sitat: "Mən Nikol Paşinyan və ya onun hansısa nümayəndəsi ilə görüşməyə cəhd etdim, lakin heç bir cəhdim uğurlu alınmadı. Görüşmək arzusu həqiqətən var idi. Mən bir çox fikirlərlə tanış olub, bundan sonra nə olacağını başa düşməyə çalışdım".

Lakin bu fakt heç də o anlamı vermir ki, Paşinyan Düşənbə görüşündən sonra konstruktiv mövqedən çıxış etməyə başlayıb. Düzdür, o, son müsahibəsində Dağlıq Qarabağla bağlı danışıqların formatının dəyişməyəcəyini deyib və bununla da rəsmi Bakının prinsiplərinin dəyişməyəcəyini işarə vurub.

Ancaq baş nazir yenə də sülh prosesinə xələl gətirən mövqə sərgiləyib. "Biz həmçinin konfliktlərin sülh yolu ilə həlli üçün səylərimizi ikiqat artırmalıyıq. Buraya Dağlıq Qarabağ konfliktini də aiddir. Danışıqlar ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində 20 ildən çoxdur davam edir", - deyən Paşinyan Azərbaycanı Dağlıq Qarabağla bağlı dialoqdan imtina etməkdə günahlandırmağa cəhd edib: "Biz əminlik ki, Dağlıq Qarabağın statusunun həllində "DQR" (virtualaz.org) həlledici səsə malik olmalıdır. Problemin güc yolu ilə həlli cəhdləri "Dağlıq Qarabağ xalqı"nın fiziki mövcudluğuna təhdid yaradır". Paşinyan iddia edib ki, Azərbaycana torpaq lazımdır, "Qarabağ xalqı (?-red.) yox". Erməni baş nazir burada "xalq" ifadəsini vurğulamaqla da absurda gedib. Lakin Bakının mövqeyi budur ki, Azərbaycanın qanunlarına hörmət edən hər bir vətənda-

Paşinyan istefa gününü açıqladı və Qarabağa dair ziddiyyətli açıqlamalar verdi

Ermənistanın baş naziri danışıqların formatının dəyişməyəcəyini etiraf etməklə yanaşı, Azərbaycanı günahlandırmaya cəhd göstərdi; seçkiqabağı cəbhədə vəziyyət dəyişə bilər; **politoloq:** "Dağlıq Qarabağdakı erməni separatçıları Paşinyanın "atəşkəsə riayət edin" tapşırığına məhəl qoymaya da bilərlər"

şına sahib çıxmağa hazırdır.

Ermənistanın baş naziri "Frans-Press" agentliyinə müsahibəsində də ziddiyyətli açıqlamalar verib. Sitat: "Cənab Əliyevlə apardığım müzakirələr Qarabağ münəqışəsinin həlli barədə deyil, sülh danışıqlarının mümkün olması üçün mövcud şəraitin yaradılması ilə bağlı idi. Münasib şərtlər olmadıqca, əsas məqsəddə çatmaq mümkün deyil". (modern.az) Onun sözlərinə görə, tərəflər təmas xəttində vəziyyətin gərgin olduğunu etiraf ediblər. Paşinyan "Dağlıq Qarabağ"ın danışıqlar prosesində iştirak etməyəcəyini də deyib. "Danışıqlar prosesi ATƏT-in Minsk Qrupu formatında Azərbaycan və Ermənistan arasında davam edəcək. Çünki Azərbaycan Qarabağ nümayəndələri ilə danışıqlar aparmaq istəmədiyini açıqlayıb".

Mövqeyindən də görünür ki, Paşinyan işğala son vermək iqtidarında deyil və onun belə bir iradə nümayiş etdirəcəyini kimse inanmır. Belə olan təqdirdə çıxış yolu kimi Azərbaycanın Rusiyanın dəstəyi, yaxud neytral qalması şəraitində "ildırımsürətli" hücumla ən azı bir neçə rayonu işğaldan azad etməsi yeganə çıxış yolu sayılır. Hesab olunur ki, belə bir əməliyyatdan sonra sarsılan erməni cəmiyyətini və ordusunu ram etmək Paşinyanın özü üçün də

asan olacaq. Ancaq Bakı danışıqlarına sadıqlığını bəyan edir və Ermənistanın 1992-93-cü illərdəki davranışlarını təkrarlamaqdan uzaq mövqə sərgiləyir, qan tökülməməsi üçün Ermənistan hakimiyyətindən konstruktivlik gözləyir.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin sədri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın daxili siyasətdəki strategiyası doğrudur: "O, İrəvanda mer seçkisinə tərəfdarının mütləq qalibiyyətini təmin etdikdən sonra anladı ki, erkən parlament seçkisinə də uğur qazana bilər. Paşinyan onu da anlayır ki, erkən seçkini may ayına saxlamaq olmaz. Çünki Paşinyanın ölkə daxilində reytingi indi yüksəkdir, maya qədr hadisələr onun əleyhinə yönəlməlidir. Ona görə də seçkini dekabrda keçirib, parlamentdəki mövqələrini gücləndirərək indikindən güclü baş nazir olmaq istəyir. Buna baxmayaraq, müxalif qüvvələr də zəif deyillər. Parlamentdəki Respublikaçılar Partiyası başa düşür ki, erkən seçki onların sonunu gətirəcək, xalqdan dəstək ala bilməyəcəklər. Ona görə də isti yerlərini itirmək üçün müqavimət göstərir. Belə olan halda Paşinyan inqilab vaxtı olduğu kimi tərəfdarlarını küçəyə çağır-

dı ki, bu yolla qarşısındakılara təzyiqli artırır. Paşinyanın küçədən başqa resursu yoxdur. Böyük ehtimalla küçəyə yəne parlament üzərində qələbə çalacaq və erkən seçki keçiriləcək".

Bununla belə, E.Şahinoğlu zənn edir ki, Paşinyanın durumu ağırdır: "Bir tərəfdən müxalifətin təxribatları ilə mübarizə aparır, digər tərəfdən qarşısında ondan narazı böyük Rusiya var. Bununla yanaşı, Dağlıq Qarabağdakı erməni separatçılarına nəzarət etməlidir, həm də inzibati resursları da kifayət qədər deyil. Ona görə də Ermənistan da hərbi çevriliş istisna etməyər. Robert Köçeryan və Serj Sarkisyan çevrilişi bir dəfə 1997-ci ildə sınaqdan keçirib, Levon Ter-Petrosyanı prezident kürsüsündən deviriblər. Onlar bu ssenarini yenə təkrarlamaq həvəsinə düşə bilərlər. Onlar bu işə Paşinyandan narazı generalları da cəlb edə bilərlər. Ancaq Levon Ter-Petrosyandan fərqli olaraq, Paşinyan asanlıqla təslim olmayacaq, xalqı küçələrə səsləyəcək. Bu isə Ermənistan vətəndaş qarşudürməsini gücləndirəcək, hətta vətəndaş müharibəsi ehtimalını artıracaq. Ermənistanın hadisələr Azərbaycanda diqqətə müşahidə olunur. Çünki Ermənistan siyasi vəziyyət gərginləşsə, bu, cəbhə bölməsindəki vəziyyətə də mənfi

təsir edəcək. Ona görə də Azərbaycan Ermənistan bütünlükdə ssenarilərə hazır olmalıdır. Məsələn, Dağlıq Qarabağdakı erməni separatçıları Paşinyanın "atəşkəsə riayət edin" tapşırığına məhəl qoymaya da bilərlər. Ermənistan qüvvələr və "Qarabağ klani"nin tanınmış simaları Qarabağ üzərindən Ermənistanın baş nazirine problemlər yarada da bilər".

Politoloq son zamanlar Qarabağdakı separatçı rəhbərliyin təxribatçı davranışlarını artırmasına da münasibət bildirdi: "Məsələ burasındadır ki, bizim üçün kimin

Hazırda siyasi qarşudürmə və böhran davam edir. Fikrimcə, qüvvələr təxminən bərabər olduğu üçün böhran uzunmüddətli olacaq. Klanlar arasında artıq ilkin toqquşmalar da özünü göstərib. Məsələn, Dövlət Təhlükəsizlik Şurası katibinin atası Qarabağda özünü asıb".

Dekabrda keçiriləcək seçkilərdən gözləntisini bölüşən T.Zülfüqarov deyib ki, seçkilərdə Paşinyan tərəfdarları parlament çoxluğunu əldə edəcək: "Bu, bir növ Paşinyan hakimiyyətinin legitim mənbələrini daha da gücləndirəcək. İnqilab baş versə də, əslində Paşinyanı seçən par-

lament olub. Bu baxımdan Paşinyana parlament çoxluğunu əldə etmək lazımdır. Ancaq nəzərə alın ki, qarşı tərəf də qollarını yanına salıb sakit durmaq və əllərində olanların alınmasına dözmək fikrində deyil. Bilirlər ki, əslində onlara qarşı sərt addımlar atılmalıdır, ancaq hələlik atılmır. Ermənistanın siyasi ənənəsini nəzərə alaraq, deyə bilərik ki, onlar daha çox terror variantına əl atmağa meyllidir. Vaxtilə parlamentin güllələnməsi, polis alayının qəragahının işğal edilməsi və s. nümunələr var. Bu mənada istisna etməyər ki, indiki gərgin vəziyyət sonda toqquşmalara gətirib çıxara bilər".

Sabiq nazirin fikrincə, Paşinyanın seçkidən sonra Dağlıq Qarabağ mövzusunda aid siyasətində dəyişiklik edəcəyini gözlənilən deyil: "İndi onun əsas maraq dairəsində olan məsələ şəxsi hakimiyyəti və daxilə gedən proseslərdir. Bellidir ki, həm "Qarabağ klani", həm də İrəvan klani Dağlıq Qarabağ kartından istifadə edəcək. İstisna etməyər ki, daxili siyasətdə istifadə etmək üçün güc təbii edərək, Azərbaycanı buna cəlb etməyə çalışsınlar. Başqa sözlə, xaricdə düşmənlə obrazı yaradıb daxili maraqları üçün istifadə etmək planı ola bilər. Biz belə təxribatları istisna etməməliyik. Bunun tərəfdarları həm Qarabağda, həm də Ermənistanında var. Yeni gərginliyi aradan qaldırmaq məqsədilə də diqqəti Azərbaycana yönəltmək istəkləri ola bilər. Biz həmişə belə təxribatları gözləməliyik".

T.Zülfüqarov onu da qeyd edib ki, ermənilərin psixoloji və siyasi əhvalı onlara qərar qəbul edərək işğal olunan ərazilərimizi azad etməyə imkan verməz: "Bunu ermənilərdən gözləmək sadələşməkdir. Deməli, hansı yol qalır? Biz düşündüyümüz yol".

Elsad PASASOY, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda böyük ümidlərlə, yüksək etimadla vəzifəyə gətirilən məmurlar çoxdur. Onların arasında təyin olunduğu vəzifənin öhdəsindən gəlib, etimadı doğruldanlar da var, fəaliyyətini düzgün qura bilməyib ulduzu sönənler də.

Sonuncu qismə aid ediləcək məmurlardan biri sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovdur. Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun sədri olaraq S. Müslümov

Etimadı doğrultmadığına görə "əlvıda" deyilən nazirlər, məmurlar...

Səlim Müslümov, Heydər Əsədov, Rəfət Aslanlı onlara yaradılan şəraitə rəğmən məsul olduqları sahələrdəki problemləri aradan qaldıra bilmədilər

lümüv genişmiqyaslı pensiya islahatının təşəbbüskarı və icraçısı kimi nüfuz qazanmışdı. Pensiya sistemindəki çalışmaları görə nazir təyin olunduğu zaman onun sosial sahədəki qanun pozuntuları və korrupsiyanın qarşısını alacağına dair ümidlər böyük idi. Dövlət rəhbərliyi tərəfindən ona hər cür dəstək verilirdi. Nazir olaraq ilk fəaliyyətə başladığı dövrdə S. Müslümov ona olan inamı artıran bir sıra addımlar da atdı: nazirliyin 10-dan çox yuxarı yüksək vəzifəli şəxsinin nümayişkarane şəkildə kollegiya zamanı işdən uzaqlaşdırıldı, zona həkim komissiyalarında (TSEK) ciddi proseslər başlatıldı, bir sıra həkimlər əlillik üçün rüsvət alarkən yaxalandılar. Lakin az keçmədən məlum oldu ki, S. Müslümovun addımlarının arxasında əslində gəlirləri yerlərə öz adamlarını təyin etmək məqsədi dayanmış. Gözləntilərin əksinə olaraq, sabiq nazir əlilliyin təyinatı, ünvanlı sosial yardımın verilməsi sahəsindəki qanunsuzluqları nəinki aradan qaldıra bildi, əksinə, bu sahələrdə korrupsiya və rüsvətخورluq daha da çiçəkləndi. Eyni proses pensiya təyinatı və verilməsi sistemində də qeydə alındı. Buna görə də aprel seçkilərindən sonra S. Müslümov etimad göstərilmədi.

Ümidləri doğrultmayan məmurlardan biri də sabiq kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov sayıla bilər. Qeyri-neft iqtisadiyyatının, xüsusilə də aqrar sektorun ölkə rəhbərliyi

nin diqqət mərkəzinə gəldiyi bir məqamda bu sahənin başına gətirilən H. Əsədovun, nəhayət ki, ciddi nəticələr əldə edəcəyi gözlənilirdi. Onun isə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin rəhbəri olduqdan sonra ilk işi ətrafına özü kimi maliyyəçiləri toplamaq oldu. On illərlə kənd təsərrüfatı sahəsində çalışmış mütəxəssislər işdən uzaqlaşdırıldı, əvəzində işdən məlumatsız maliyyəçilər götürüldü. Ölkə rəhbərliyinin aqrar sektora həssas yanaşması, onun dirçəlməsi üçün lazım olan bütün maliyyə və resurs dəstəyini əsirgəməməsi kənd təsərrüfatına rəhbərlik edən şəxsin çevik işləyən, sahəni ölkə qarşısındakı yeni çağırışlara cavab verəcək biri olmasını tələb edirdi. Lakin təcrübə göstərdi ki, H. Əsədov bu tələblərin heç birinə cavab vermədi.

H. Əsədovun nazir təyinatından az sonra KTN daxilində, xüsusilə də əsas korrupsiya mənbəyinə çevrilmiş "Aqrolinq" ASC sistemində müəyyən dəyişikliklər oldu, bir sıra rayonlarda yerli şöbə rəhbərləri işdən çıxarıldı. Bununla da gözlənilirdi ki, kənd təsərrüfatı istehsalçılarna dövlət subsidiyalarını, texniki yardımı paylayan bu qurumda vəziyyət düzələcək, yerlərdə müşahidə olunan neqativ hallara son qoyulacaq. Lakin az müddətdən "Aqrolinq"ə H. Əsədovun adamları yerləşdirildəndən sonra yenidən hər şey köhnə məcrasına qayıtdı. Yene də dövlət

xətti ilə alınıb gətirilən kənd təsərrüfatı texnikalarının fermerlərə güzəştli satışında ayrı-seçkilik, korrupsiya bərpa olundu. Eyni zamanda güzəştli qiymətlərlə gübrə satışında özbaşınalıqlar davam etdi.

Kənd təsərrüfatı texnikasının, damazlıq mal-qaranın, gübrələrin alınması üçün keçirilən tenderlərdə qapalılıq hökm sürür, heç kimin tanımadığı, hətta qeydiyyatdan keçməyi ölkələrin reyestrində belə barəsində hər hansı məlumat olmayan şirkətlər qalib elan olunurdu. Bütün bu səbəblər 5 ilə H. Əsədova olan etimad limitinin artıqlaması ilə bitməsinə gətirib çıxartdı.

Ona göstərilən etimadı doğrultmayaraq vəzifəsindən olan məmurlar arasında postunda ən az qalan, yaqın ki, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının keçmiş Direktorlar Şurasının rəhbəri Rəfət Aslanlıdır. Palataya çoxsaylı dövlət qurumlarının səlahiyyətləri verilməklə onun maliyyə-bank sektorunda 2015-ci ildən başlayan böhranın aradan qaldırılmasında əhəmiyyətli rol oynayaacağı planlaşdırılırdı. Bu məqsədlə Mərkəzi Bankın əsas səlahiyyətlərinin mühüm bir qismi də alınıb R. Aslanlıya verildi. Palata maliyyə-bank sektorunun əsas tənzimləyicisi və söz sahibinə çevrildi. Gənc və perspektivli kadr hesab olunan R. Aslanlının istəkləri, təklifləri yetərincə dəstəkləndi. Lakin az keçmiş aydın oldu ki, sahənin peşəkari sayılmasına rəğmən, o, heç də problemlərə

obyektiv və kompleks yanaşmağı bacarmır. Xüsusilə ölkənin ikinci böyük bankı olan "StandardBank"la bağlı atılan qeyri-ardıcıl, sistemsiz addımlar, külli miqdarda dövlət vəsaitinin bu bankın sağlamlaşdırılması adı altında israf edilməsi R. Aslanlının ciddi səhvlərindən biri kimi dəyərləndirilməlidir.

Ölkədə nağd ödəmələrin həcmimin kiçildilməsi istiqamətində Palatanın atdığı radikal məhdudlaşdırıcı tədbirlər isə onun rəhbərliyində ictimai nüfuzuna ən ciddi zərbələrdən biri oldu. Təsədüfi deyil ki, bu addımlar ciddi bir nəticənin əldə olunmasına gətirib çıxarmadı.

R. Aslanlının "qələminin qırılmasına" səbəb olan daha bir amil onun dəbdəbəli həyat tərzinə aludəçiliyi oldu. Belə ki, Fransada məşhur şərəb şirkətindən öz adına şərəb bağlatması, bahalı məclislərə təşkilatçılıq etməsi, nəhayət, Palatada özünə yüksək əmək haqqı təyin etməsi barədə yayılan məlumat və faktlar isə onun üçün digər ağır zərbə sayılmalıdır.

Böyük ümidlərlə rəğmən, R. Aslanlının tənzimlədiyi bank sektoru ölkə iqtisadiyyatının böhrandan hələ də çıxıbilməyən bəlkə də yeganə sahəsidir. Bu və sadaladığımız digər amillər yekunda onunla bağlı yaqın ki, indiyə qədər görünməmiş addımın atılmasını şərtləndirdi: vəzifəsi bütünlüklə ləğv edildi.

□ TURQUT,
"Yeni Müsavat"

Məmurlara ictimai nəzarət mexanizmi necə olmalı...

Ekspert: "Ən effektiv mexanizm bu şəkildə qurula bilər..."

Oktabrın 9-da prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirildi. Ölkə başçısı müşavirədə geniş nitq söylədi. 9 ayın yekunları müzakirə olundu, qarşıdakı vəzifələrə toxunuldu. Prezident qanunsuzluqlara yol verən məmurların fəaliyyətinə, ümumiyyətlə, məmurların fəaliyyətinə vətəndaş nəzarətinin, ictimai nəzarət mexanizminin olmasının da vacibliyindən danışdı.

İctimai nəzarət institutunun hər bir cəmiyyət və dövlətin inkişafında mühüm faktor olduğu bəllidir. Bəs bu institutun güclü və təsirli olması üçün nələrin olması, hansı mexanizmin mövcudluğu gərəkdir?

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ölkə prezidenti çox vacib məsələni gündəmə gətirib. Həqiqətən də ictimaiyyət gərəkdir icra orqanlarının, məmurların qanunsuz fəaliyyətinə qarşı mübarizə aparsın. Çünki bir sıra məmurlar ikili həyat yaşayırlar. Bir qismi guya prezidentin tapşırıqlarını yerinə yetirdiklərini göstərməyə çalışır, ancaq əslində varlanmaq üçün qanunsuz işlərlə məşğul olurlar. Məmur qanunsuzluğuna qarşı vətəndaş mövqeyi, ictimai nəzarət olmalıdır: "Özümdən misal çəkmək istəyirəm. Bir səhər oyandım ki, həyətdəki bağları sökürlər. Buna sevindim, çünki bağlar qanunsuz idi. Yasamal Rayon İcra Hakimiyyəti guya binamızın qarşısını abadlaşdırmaq istəyirdi. Sonradan gördük ki, sökülən qanunsuz bağların yerində gecə ikən ağacları kəsirlər. 40-50 ilin şam ağaclarını bir həftə içində kəsdi. Sən demə, yerində iki ofis binası tikirlərmiş. Qanuni mübarizə apardıq, yeni ağaclar ekdik, onları da gecə ikən qopardılar. Mediana hadisə yerinə dəvət edim, çoxsaylı müsahibə və açıqlamalar verdim. Yasamalı keçmiş icra hakimiyyəti başçısının qanunsuz əməllərlə məşğul olduğunu açıqladım, həyətimizin ətrafını iş-bazlara satdığını və ağacları məhv etdiyini bildirdim. Yazmadığım yer qalmadı, Ekologiya Nazirliyindən tutmuş Prezident Administrasiyasına qədər bina sakinlərinin şikayətlərini hazırladım. Ancaq heç bir faydası olmadı. Çünki prezidentin tənqid obyektinə nəzərdə tutduğumuz məmurlar, icra hakimi və onunla sövdələşən işbazlar böyük rüsvət qarşılığında binamızın ətrafını ələ keçirmişdi. Bu gün həmin ofis binalarından biri tamamlandı, o birisinin isə tikintisi yarımqıq qalıb. Bu məsələni Yasamalı yeni icra başçısına nəql etdim. Sağ olsun, tikintisi yarımqıq qalmış ofis binasının qanunsuz hasarını sökdürdü. Ancaq icra başçısının da qanunsuz ofisi sökdürməyə, ağacları bərpa etməyə gücü çatmadı. İcra başçısı məndən soruşdu ki, bilmirsiniz bu bina kimə aiddir? Qanunsuz iki ofis binasını tikən mafianın arxasında dayanan şəxslərin adlarını sadaladım. İcra başçısı bir daha həyətimizə qayıtmadı.

Prezident məhz bu cür məmurlardan narazıdır. İctimaiyyət də narazıdır. Qanunsuzluqlarla mübarizə aparmalı olan dövlət orqanları və ayrı-ayrı məmurlar isə kölgələrindən də çəkinirlər, gözləyirlər ki, prezident fərman versin, sonra işə başlasınlar. Bu arada, prezidentin dediyi kimi, ictimai nəzarətin güclənməsi üçün mexanizmlər hazırlanmalıdır. İctimai nəzarətin, vətəndaş nəzarətinin effektiv bir institut kimi işlək olması üçün vətəndaşlar tərəfindən verilən şikayətlərə dövlət qurumlarının operativ reaksiyası olmalıdır. Hansı məsələ ilə bağlı şikayət, hansı məmurun qanunsuz fəaliyyətindən narazılıq, şikayət, etiraz varsa, müvafiq orqanlar təcili ciddi tədbirlər görməlidirlər. Ən effektiv mexanizm bu şəkildə qurula bilər. Məmur bilməlidir ki, qanunsuzluğuna etiraz edən vətəndaşların etirazları ciddi nəticə verəcək və onun cəzalanmasına gətirib çıxaracaq".

Ekspert hesab edir ki, ictimai nəzarət institutunun effektiv işləməsi üçün vətəndaşların öz hüquqlarını bilməsi, qanunlardan məlumatlı olması, ictimai məsuliyyətinin nədən ibarət olduğunu bilməsi də vacibdir.

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

"Baxış bucağı"

Bu həftə Azərbaycan - Rusiya münasibətlərinin inkişafına tökan verəcək daha bir addım atılıb. Belə ki, Türkiyənin Antalya şəhərində keçirilən tədbirdə Rusiya Dövlət Dumasının sədri Vyacheslan Volodin Azərbaycan Milli Məclisinin sədri Oqtay Əsədovu ölkəsinə dəvət edib.

Volodin Duma ilə Milli Məclis arasında Yüksək Səviyyəli Parlamentlərarası Komissiyanın yaradılmasına dair işlərin yekun mərhələdə olduğunu deyib. Həmçinin elə komissiyanın yaradılmasını nəzərdə tutan sənədin O.Əsədovun Moskva səfəri zamanı imzalanması təşəbbüsünü irəli sürüb. Milli Məclisin deputatı, BAXCP sədri Qüdrət Həsənzadə ilə Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin daha da yaxşılaşdırılmasına xidmət edən bu məsələ barədə də danışdıq. Qeyd edək ki, parlamentin ötən iclasında onun Rusiya ilə bağlı səsləndirdiyi fikirlə xeyli rezonans doğurmuşdu və geniş müzakirələrə səbəb olmuşdu.

- Qüdrət bəy, Milli Məclisin ötən iclasındakı Rusiya ilə bağlı müzakirələr fonunda Volodindən spiker Oqtay Əsədova yüksək etimad göstərilməsi və əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi ilə bağlı təklif verməsinə necə dəyərləndirirsiniz? Bu təşəbbüsü Azərbaycan parlamentindəki son müzakirələrin də məntiqi nəticəsi saymaq olarmı?

- Son illər istər Rusiyanın Azərbaycana münasibətdəki siyasəti, həm də Azərbaycanın Rusiyaya münasibətindəki siyasətində bir yaxınlaşma meyillərinə rəvac verib. Mən bağlı qapılar arxasında aparılan danışıqlar barədə sözsüz ki, məlumatsızam. Amma bilirəm ki, Azərbaycan dövləti Dağlıq Qarabağın işğaldan azad olunması üçün səylər göstərir. Azərbaycanda uşağdan-böyüyə hamı bilir ki, bu problemin həlli Rusiyadan asılıdır. Yəni Rusiya Ermənistanın hərbi-siyasi müttəfiqidir və Rusiyanın Dağlıq Qarabağ məsələsində açıq mövqə ortaya qoyması ki, bu problem Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunmalıdır, məsələnin həllinə ciddi təsir göstərmiş olar. Bizim də istədiyimiz odur Rusiya Azərbaycana münasibətdə daha səmimi bir siyasət yürütsün və imkan versin ki, Azərbaycan bu problemi öz ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edə bilsin. İstər Azərbaycan prezidentinin Soçiyə son səfəri, istərsə də Putinin Azərbaycana səfəri, istərsə də hazırda Yüksək Səviyyəli Parlamentlərarası Komissiyanın yaradılması haqqında ideyanın meydana gəlməsi, həmçinin komitə sədri Əli Hüseynovun bəyan etməsi ki, biz KTMT-də müşahidəçi statusla iştirak edə bilərik və digər məsələlər onu göstərir ki, iki ölkə arasında yaxınlaşma baş verir. Hesab edirəm ki, bu yaxınlaşmanı yalnız o halda təqdir etmək olar ki, bu, Rusiyanın Dağlıq Qarabağ məsələsində beynəlxalq hüquqa söykənən ədalətli mövqə tutması ilə nəticələnsin. Əvvəllər də demişəm ki, Rusiyanın Qa-

rabağ siyasəti dəyişməyəcəyi təqdirdə Azərbaycanın Rusiyanın liderliyi ilə yaradılan beynəlxalq-regional təşkilatlara qoşulması, yaxud Rusiya ilə indikindən daha sıx əməkdaşlıq Azərbaycanın milli maraqlarına cavab vermir. Amma Rusiya bu məsələdə ədalətli mövqə tutarsa, mən bu yaxınlaşmanı alqışlayıram. Azərbaycanda Rusiyanın adını çəkməyə çox

mən həmişə özününtihar hesab eləmişəm. Ona görə də hesab edirəm ki, biz Dağlıq Qarabağ məsələsini həll etmək üçün danışıqları Ermənistanla yox, Rusiya ilə aparmalıyıq. Azərbaycan hökumətinin də son vaxtlar Rusiyaya yönəlmiş siyasətinin dəyişməsi bu qənaətə gəlməyə əsas verir: Azərbaycan hökuməti də fərqindədir ki, bu problemi Rusiyasız

ki, Ermənistanda heç bir hökumət Dağlıq Qarabağ məsələsində güzəştə gedə bilməz. Kimsə düşünməsin ki, onlar işğal altındakı ərazilərdən könüllü çıxacaqlar və Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü dinc yolla bərpa edəcək, bu, mümkünsüz məsələdir. Ona görə mən vaxtilə səhv etmişəm, elə sizin qəzetə müsahibəmdə demişdim ki, erməni xalqını döyüş

müşavirədə Ermənistan rəhbərliyinin konstruktiv mövqə tutacağına ümidini ifadə etdi. Dövlət başçısının bu mesaj və mövqeyi yaxın perspektivlə bağlı nələr vəd edir?

- Ola bilsin ki, Rusiya ilə danışıqlarda hansısa müsbət nəticələr var. Mən belə düşünürəm. Kənardan duyduğum, bir siyasətçi kimi hiss etdiyim bundan ibarətdir. Görürsünüz, bu

yan etmir ki. Ona görə də fikrimcə, bu tezliklə Rusiya Paşinyanın hakimiyyətdən getməsinə istəməz.

- *Bu günlərdə Azərbaycana qarşı təhdidlər səsləndirən Rusiya Dövlət Dumasının üzvü Konstantin Zatulın Ermənistanda peyda oldu və işğalçı ölkə ilə bağlı yüksək fikirlər səsləndirdi. Bakı-Moskva əlaqələrini yazışması sanki onu narahat*

"Rusiyanın adını çəkməyə çox adamlar cəsarət etməyəndə mən deyirdim ki.."

Qüdrət Həsənzadə: "Məqsədyönlü şəkildə belə bir hay-küy salındı ki, guya Zatulın Azərbaycanın dostu imiş və Qüdrət Həsənzadə də öz çıxışı ilə əsas verib ki, o, Azərbaycanın əleyhinə danışsın"

"Rusiyanın razılığı olmadan hərbi əməliyyatlara başlamağı həmişə özününtihar hesab eləmişəm"

adamlar cəsarət etməyəndə mən deyirdim ki, Rusiya Qarabağ məsələsində ədalətli mövqə tutarsa, biz daha sıx və ucaşdırılmış siyasət yürüdə bilərik, hətta Azərbaycan həm hərbi, həm iqtisadi ittifaqlara qoşula bilər.

Mən əvvəllər də demişdim, hətta Rusiya bu münaqişənin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllini dəstəkləsə belə, biz erməni xalqını məğlub etməyə qədər Ermənistanla heç bir hökumət Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycana güzəştə gedə bilməz. Ona görə ki, erməni xalqı bütünlüklə Dağlıq Qarabağın işğal edilmiş ətraf ərazilərin Ermənistanla birləşdirilməsini istəyir. Bu mənada əvvəlcə "qələbə" efiyriyasında olan erməni xalqını məğlub etmək lazımdır ki, erməni xalqı Azərbaycanın öz torpaqları üzərində suveren hüquqlarını bərpa etməsi ilə barışsın. Bunun üçün də biz hər bir halda hərbi əməliyyatlar lazım olacaq, bunsuz keçinmək mümkün deyil. Amma Rusiyanın razılığı olmadan hərbi əməliyyatlara başlamağı da

həll etmək mümkün olmayacaq.

- *Hətta bir sıra hallarda Qərb dövlətlərinin rəhbərləri də "açar Rusiyadadır" məzmunlu mövqələr ifadə ediblər...*

- Bəli. Mən uzun illərdir NATO Parlament Assambleyasında. Orada çoxlu ölkələrin parlamentariləri ilə kuluarlarda söhbət edirəm, hamısı ikilikdə deyirlər ki, gedin, Rusiya ilə danışıq, probleminizi həll edin! Hətta bir dəfə qardaş Türkiyənin NATO PA-da təmsil olunan və çox yüksək vəzifə tutmuş bir şəxs mənim qoluma girdi, dedi, Qüdrət bəy, Dağlıq Qarabağ problemini çözmək istəyirsinizsə, Rusiya ilə danışıq, anlaşın! Yəni bu, artıq bir reallıqdır. Bəziləri demir, amma mən bu haqda açıq danışırım.

- *Azərbaycanın üçtərəfli formatlarda iştirakı, aparıcı qonşu dövlətlərlə yüksək səviyyəli əməkdaşlığı Qarabağ üçün nə vəd edir? Yoxsa siz yəna da o fikirdə qalırımsız ki, hərbi əməliyyatlar mümkün olmayacaq?*

- Hərbi əməliyyatlar hər bir halda keçirilməlidir. Ona görə

meydanında məğlub etmək lazımdır. Amma Rusiyanın razılığından sonra. Əlbəttə, burada regionun digər dövlətlərinin, Türkiyənin, İranın da problemin həllinə təsiri, burada müəyyən rol var. Amma onlar həlledici faktorlar deyillər, əsas Rusiya faktorudur. Ona görə də biz Rusiya ilə danışıq məsələni həll etməliyik. Mən bilirəm ki, prezident bu istiqamətdə ciddi səylər göstərir. Artıq mənim düşüncəmə görə, Putin də fərqindədir ki, əgər Rusiya Cənubi Qafqazda möhkəmlənmək istəyirsə, mütləq Azərbaycanla dost olmalıdır və Azərbaycanla dost olmağın yolu Qarabağ məsələsinin həllinə dəstək verməkdir. Ona görə də həm Cənub-Şimal dəmir yolu xəttinin açılması mühüm məsələdir. Bilirsiniz ki, Rusiya ilə İran arasında əsas yükdaşımaları bu dəmir yolu xətti ilə olacaq və Azərbaycan üzərindən reallaşacaq. İndi həm İran, həm Rusiya ciddi sanksiyalar altındadır və hər ikisinin bir-biri ilə daha çox ticarət əlaqələr qurmağa, əməkdaşlıq etməyə ehtiyacları var. Bu ticarət əməkdaşlığı da Azərbaycan üzərindən həyata keçirilir, yüklərin bu marşrutla daşınması daha ucuz başa gəlir. Düşünürəm ki, hazırda Rusiya Cənubi Qafqazın ən güclü dövləti olan Azərbaycanla əməkdaşlığa daha çox həvəs göstərir. Rusiya rəsmiləri də artıq fərqindədirlər ki, Ermənistan onsuz da Rusiyanın orbitindən kənara çıxa bilməz. Əvvəla, Ermənistanın bütün strateji sahələrini - dəmir yolu xətlərini, enerji-kəməni, hətta konyak zavodlarını Rusiyanın dövlət, yaxud biznes dairələri alıb. Yəni Ermənistan həm iqtisadi, həm hərbi-təhlükəsizlik baxımından Rusiyadan tam asılı dövlətdir, Rusiya da bunun fərqindədir. Ona görə də Rusiya Ermənistanla münasibətlərinə xələl gələcəyindən çəkinmədən Azərbaycanla əməkdaşlığı genişləndirməlidir və paralel olaraq Ermənistanla təzyiq etməlidir ki, Ermənistan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ üzərindəki ərazi bütövlüyünü tanısin.

- *Bəzi nüfuzlu şəxslər var ki, Paşinyan sakit şəraitdə seçkiləri keçirib parlamentin çöxlüyünə yiyələndən sonra Qarabağla bağlı hansısa addım ata bilər...*

- Mən inanmıram ki, Paşinyan könüllü şəkildə addım ata bilər. Hətta Rusiyanın diktəsi olsa belə. İnanmıram ki, heç bir hökumət könüllü şəkildə gəlib masa arxasında oturub sənəd imzalaya və deyər ki, mən artıq Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi qəbul edirəm. Düşünürəm ki, hətta bağlı qapılar arxasında razılaşma olacaqsa da belə, bu proses döyüş meydanından keçəcək. Yəni Azərbaycan ən azı Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları işğaldan azad edəcək ki, ondan sonra Ermənistan masa arxasında otursun və Paşinyan razılıqla sənədi imzalasin. Variantlardan biri budur. Yəni deyirəm, döyüş meydanında erməni ordusu əzilməyə, məğlub edilməyə qədər onlar sülh sazişinə imza ata bilməyəcəklər, o hökuməti Ermənistanla dəyişəcəklər. Mən əminəm ki, Paşinyan Rusiyanın Ermənistanla görüşməyi istədiyi lider deyil. 1992-93-cü illərdə də Rusiya Azərbaycan hökuməti ilə kifayət qədər münasibətlər qurmuşdu, prezidentlər arasında görüş olmuşdu, baş nazirin Rusiyaya səfəri olmuşdu. Rusiya dövlətçilik təcrübəsi olan ölkədir, o, öz planını açıq şəkildə bə-

edib...

- Zatulın bütün varlığı ilə ermənipərəstdir. Hər dəfə bir bəhanə axtarır ki, Azərbaycana hücum etsin. Növbəti dəfə də yenə məqsədli şəkildə ölkəmizə hücum etdi, mənim də təhrih olunmuş çıxışına istinad edərək. İndiyə qədər Zatulın Azərbaycana münasibətdə saysız-hesabsız təxribatçı, şərfətsiz mövqə sərgiləmiş, ləyaqətsiz bir adam olduğunu, qanunlara, hüquqa hörmət etməyən birisi olduğunu ortaya qoyub. Amma heç vaxt o, Azərbaycan cəmiyyətində belə reaksiya doğurmayıb. Amma bu dəfə mənim çıxışından sonra onun yenə də Azərbaycana hücumu keçməsinin ardınca məqsədyönlü şəkildə belə bir hay-küy salındı ki, guya Zatulın Azərbaycanın dostu imiş və Qüdrət Həsənzadə də öz çıxışı ilə əsas verib ki, o, Azərbaycanın əleyhinə danışsın. Axı bu, birinci dəfə deyil ki, ölkəmizə qarşı çıxış edir. Hətta adı da XİN-in "qara siyahısı"na salınmış, Azərbaycanda arzuolunmaz şəxs elan olunmuş bir adamdır. Ona görə mən Zatulın cavabında da demişdim ki, bu adam əslində Azərbaycanla Rusiyanı yaxınlaşdırma istəməyən birisidir, mən isə bu iki dövlətin yaxınlaşmasını istəyən adamam. Yuxarıda da dedim ki, Rusiyanın adını yaxşı mənada çəkmək öz karyeranın, ictimai rəy baxımından təhlükəli olanda mən Rusiya ilə Azərbaycanın yaxınlaşması barədə danışmışam, demişəm ki, tək Rusiya Qarabağ məsələsində ədalətli mövqə tutsun. Zatulından fərqli olaraq mən Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin yaxınlaşmasını istəyirəm. Hesab edirəm ki, sonra Rusiyada sağlam düşüncə qalib gələcək, Ermənistanla təsir edəcəklər, bizə də torpaqlarımızı azad etmək imkanı yaradacaqlar. Həmçinin Zatulın kimilər də tarixin arxivinə atılacaq, Rusiyada böyük əksəriyyət qəbul edəcək ki, Azərbaycanla münasibətləri yaxşılaşdırmamış regionda Rusiyanın mövqələrini gücləndirmək mümkün olmayacaq. Bunun yolu Azərbaycanla səmimi münasibətlərə əsaslanan dostluqdan, qardaşlıqdan keçir.

□ **Elsad PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

"Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin keçmiş sədri Cahangir Hacıyev və daha 25 nəfərin cinayət işi üzrə ibtidai istintaqı başa çatıb.

"Report"un məlumatına görə, sabiq bank rəhbəri hazırda cinayət materialları ilə tanış olur. Digər 25 nəfər isə artıq cinayət materialları ilə tanış olub.

C.Hacıyevin tanışlıq mərhələsi yekunlaşdıqdan sonra cinayət işi baxılması üçün Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndəriləcək.

Məlumatla görə, C.Hacıyev bu dəfə də mənimləmədə təqsirli bilinir və onun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (mənimləmə, külli miqdarda törəldikdə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

Qeyd edək ki, "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin sabiq sədri C.Hacıyev 2015-ci ilin dekabr ayının 5-də həbs edilib. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə C.Hacıyev 15 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Xəbəre görə, C.Hacıyevə yeni ittiham bankın Moskva filialındakı yeyintilərlə bağlıdır. Onun həmin filialda maxinasiya edərək dövlətin və bankın pulunu öz şəxsi mənafeləri üçün mənimləməyi iddia olunur. C.Hacıyevin vəkilisi Aqil Layıcov hələ bir müddət əvvəl mediaya açıqlamasında məsələyə belə münasibət bildirib: "İstintaq bundan əvvəlki işdə Cahangir Hacıyevin 2001-2015-ci illərdəki fəaliyyətini araşdırıb və bununla bağlı hökm də verilib. İndi cinayət işi açıqlansa belə, hansı dövrü araşdıracaq? Onun işdən çıxandan sonrakı dövrünü?"

Yada salsaq ki, bu ilin yanva-

Cahangir Hacıyevin yeni məhkəməsi- 100 min səhifəlik cinayət işi, 100 milyon dollarlıq mənimləmə

Beynəlxalq Bankın sabiq sədrinin 25 nəfərlə birgə yeni məhkəməsi başlayır; təqsirləndirilənlər sırasında Eldar Mahmudovun yaxın adamı da var

rında onun ən yaxın adamlarından hesab olunan Emin Sadiq qonşu ölkələrdən birində yaxalanıb və Bakıya ekstradisiya olunub. İstintaqın versiyasına görə, E.Sadiq Cahangir Hacıyevin və Beynəlxalq Bank işi üzrə əsas fiqurantlardan biridir, bankın talanmasına yönəlmiş maliyyə maxinasiyalarının bir-başına iştirakçısıdır.

E.Sadiq konkret olaraq Qazaxıstanda neft yatağının istis-

marına yönəlmiş investisiyanın mənimləməsində ittiham olunur. Söhbət Azərbaycan Beynəlxalq Bankının Rusiyadakı törəmə bankı "MBA-Moskva" tərəfindən ayrılmış 60 milyon dolların mənimləməsindən gedir. Habelə E.Sadiq "MBA-Moskva" bankına veksellərin satışında dələduzluq əməlinə yol verib. Maraqlıdır ki, ele yanvar ayında hüquq-mühafizə orqanları sabiq milli təhlükəsiz-

lik naziri, C.Hacıyevin qudası və biznes şərikisi Eldar Mahmudovun ortaqlarından biri Sahib Ağayevi də Qazaxıstanda saxlayaraq, Bakıya gətiriblər. Güman etmək olar ki, məhkəməsi başlayacaq şəxslər sırasında onların da adı var. Bu məhkəmə prosesində sabiq bankirin qudası E.Mahmudovun adının da gündəmə gələcəyi istisna deyil.

Ötən ayın sonu həbsdəki bankirin bacısı Əminə Hacıyeva

mediada yayılmış müraciətində başlayacaq yeni məhkəmə ilə bağlı bəzi açıqlamalar vermişdi. Bacısının sözlərindən belə anlaşılırdı ki, C.Hacıyev Bakı İstintaq Təcridxanasına köçürülüb. Çünki qanunun tələblərinə görə, yeni cinayət işi açıldığı halda təqsirləndirilən şəxs adətən iş materialları ilə tanış olmaq üçün istintaq təcridxanasına köçürülür. Bacısı iddia etmişdi ki, C.Hacıyev haqqındakı 360

cildlik, 100 min səhifədən çox cinayət işi ilə tanış olmaq üçün kifayət qədər vaxt istəyir, amma istintaq orqanı razılaşmır: "Təsəvvür edin, 360 cildlik iş, hər cilddə də 300 səhifə var. Bunu bir neçə günə bitirmək mümkünmü?"

Yeni məhkəmə hazırlığı C.Hacıyev üçün çox pis bir vaxta təsadüf edir. Neçə gündür ki, təkəcə Azərbaycanda deyil, Rusiya və Britaniya mətbuatında onun xanımının dəbdəbəli həyatından heyrətamiz məqalələr yazılır. Zəmirə Hacıyevanın 22.5 milyon funt sterlinq dəyərində iki mülkünə həbs qoyulandan sonra onun dəbdəbəli həyatı müzakirə mövzusu.

Rusiyanın newsru.com saytı ingilisdilli nəşrlərə istinadən yazır ki, təkəcə 2006-2008-ci illərdə, yeni ərinin Azərbaycan Beynəlxalq Bankına rəhbərlik etdiyi dövrdə çoxsaylı kredit kartlarından, o cümlədən ərinin bankının buraxdığı 35 "American Express", "Mastercard" və "Visa" kartları ilə 16.3 milyon sterlinq pul xərcləyib. Bu pulların 1500 funtu bir gündə "Harrods" univermağında xərclənib, Zəmirə bu univermağın daimi müştərisi olub.

Habelə məhkəmə araşdırması zamanı müəyyən olunub ki, Zəmirə "Cartier" və "Boucheron" brendlərindən olan zinat əşyalarına, Londonda elit mülklərə, habelə "Gulfstream 550" tipli özəl təyyarəyə malikdir.

□ **ORXAN,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda 9 manata gözyaşardıcı qaz balonları satılır

Azərbaycanda gözyaşardıcı qazdan kimlər istifadə edə bilər, satışına icazə varmı?

Oktyabrın 10-da Hövsan qəsəbəsində yerləşən 76 sayılı məktəbdə 6-cı sinif şagirdi öz sinif yoldaşlarının üzünə gözyaşardıcı qaz balonu püskürdü. Hadisə zamanı 2-si oğlan, 7-si qız olmaqla şagirdlər Respublika Toksikologiya Mərkəzinə yerləşdirilib. Hadisə zamanı həm şagirdlər, həm də valideyn və müəllimlər böyük təşviş yaşayıblar.

Yayılan məlumatlarda qeyd olunur ki, şagird gözyaşardıcı qazı atasından alıb. Adıçəkilən məktəbin direktoru mətbuata verdiyi açıqlamada bildirib ki, hadisə ilə əlaqədar həm şagird, həm də atası saxlanılıb: "Həmin gözyaşardıcı qaz balonunu uşağa atası verib ki, kimsə sənə xəsarət yetirmək istəsə, özünü müdafiə edərsən. Şagird isə gözyaşardıcı qazı sinifdə uşaqlar arasında istifadə edib".

Qeyd edək ki, ölkəmizdə "Xidməti və Mülki Silah Haqqında" Qanuna görə, gözyaşardıcı qazın dövriyyəsi qadağandır. Qanuna əsasən, yalnız hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarına bu qazdan istifadə etmək icazəsi verilib. Yəni vətəndaşın gözyaşardıcı qazdan istifadə etmək hüququ yoxdur. Çünki adıçəkilən qaz qısa müddətlik də olsa insana xəsarət yetirə bilər.

Lakin apardığımız araşdırmalardan belə məlum olur ki, dövriyyəsi qadağan olsa da, təhlükəsizlik məqsədilə bu cür qazların həm gizlin, həm də açıq-aşkar şəkildə, hər kəsin

ala biləcəyi çox ucuz qiymətə satışı aparılır. Məsələn, elan saytlarının birində Amerika istehsal olan gözyaşardıcı qaz spreynin 9 manata satıldığını şahidi olduq.

Bəs qadağan olduğu halda bu qaz necə əldə edilir? Ümumiyyətlə, gözyaşardıcı və yuxud bibər qazı nədir, onun insan sağlamlığına hansı ziyanları var?

İlk öncə qeyd edək ki, gözyaşardıcı qaz - tərkibində lakrimator (yunanca "lakrime" - gözyaşı deməkdir) olan qıcıqlandırıcı maddədir. Onun tərkibində xrom (Cr), xlorosetafenon (CS, CN) maddələri daxildir. Gözyaşardıcı qaz gözün selikli qişasına və tənəffüs yollarına qıcıqlandırıcı təsir göstərir. Ondən ən çox kütləvi etirazlar, iğtişaşlar və ictimai təhlükə yaradan qanunsuz hərəkatların qarşısını almaq üçün istifadə olunur. Bu qaz öldürücü təsir göstərməyən silahlar qrupuna daxildir. Gözyaşardıcı qaz kimyəvi silahlar sırasına aiddir və beynəlxalq müqavilələrlə qadağan olunmayıb.

Gözyaşardıcı qazdan zə-

hərnlənmək mümkündür. Zəhərnlənmənin əlamətləri bunlardır: blefarospazm (göz qaapaqlarının reflektor sıxılması), göz yaşının axması, burundan seliynin axması, dərinin qaşınması, asqırma və ürək bulanması.

Gözyaşardıcı qaz həmçinin ağciyərlərə təsir edir, onun artıq dozasi ağciyərlərin işləməsinə gətirib çıxara bilər.

Qonşu Türkiyədə də gözyaşardıcı qazın satışı yalnız xüsusi icazədən sonra mümkündür. 2014-cü ildə edilən dəyişikliyə görə gözyaşardıcı qaz ölkədə silaha bərabər tutulur və vətəndaşlara özünmüddəfi məqsədilə satılan bu qaz

zın qatılığı polis təbiiq etdiyi qazın qatılığından 12 faiz aşağı olmalıdır. Türkiyə qanunlarına görə, gözyaşardıcı qazın qanunsuz satışı və ondan qanunsuz istifadəsinə görə 1 il-dən 3 ilədək azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulur.

Azərbaycanda isə qeyd etdiyimiz kimi, gözyaşardıcı qazdan yalnız hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları istifadə edə bilər. Keçmiş polis rəisi, Elmi-Praktik Hüquq Mərkəzinin rəhbəri Mahmud Hacıyev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışarkən bildirdi ki, polislər, güc strukturları da bu qazdan yalnız zəruri

hallarda istifadə bilər: "Ölkəmizdə polislər bu qazdan yalnız təxirə salına bilməyən hallarda istifadə edə bilər. İstə Daxili İşlər Nazirliyi, istərsə də güc strukturlarında çalışanların daxili təlimatları var. Yalnız o təlimatlar əsasında onlar bu silahlardan istifadə edə bilər. Yəni hər bir halda, istifadə oluna bilməz. Çünki bu qazdan istifadənin pis nəticəsi ola, şəxs xəsarət ala bilər".

Mahmud Hacıyevin sözlərinə görə, güc strukturlarının əməkdaşları və yuxud polislər zərurət yaranmadığı halda bu qazdan istifadə edərsə, barəsində ciddi cəza tədbirləri görülür: "İstər silah, istərsə də bu cür qazdan istifadə edənlər barəsində xidməti təhqiqat aparılır. Yəni araşdırılır ki, həqiqətən həmin hadisə tələb edirdimi ki, polis ondan istifadə edib. Bəlkə ondan istifadə olunmaya da bilərdi? Bunun üçün də həmişə xidmət təhqiqatı aparılır. Əgər xidmət təhqiqatı zamanı məlum olarsa ki, hadisə zamanı son zərurətdə istifadə olunub, qəbul olunur. Əgər polis bu qazdan kor-təbii şəkildə istifadə etdiyi aşkarlandıqda həmin polis barəsində inzibati qaydada cəza verilir, hətta həmin şəxs polis orqanlarından xaric oluna bilər.

Həmçinin adı vətəndaşın gözyaşardıcı qazdan istifadə etməsi, üzərində gəzdirməsi, satışını həyata keçirməsi qanunsuzdur. Belə bir hal baş versə, həmin şəxs qanunun müvafiq qaydalarına uyğun məsuliyyətə cəlb olunur".

Mahmud Hacıyev onu da qeyd etdi ki, digər ölkələrdə olduğu kimi Azərbaycanda da adi vətəndaşlar bu qazdan istifadə edə bilər, lakin yalnız qanun dəyişikliklərindən sonra.

Bəs bu cür qaz kimlərə satıla bilər? Keçmiş polis rəisi sualımızı bu cür cavablandırdı: "Bu qazdan istifadə təhlükəli olduğu üçün onun satışını kütləvi etmək olmaz. Yalnız anlaşıqlı, fiziki və əqli problemləri olmayan, psixi qüsurları olmayan, təhsil almış şəxslərə vermək olar. Lakin qeyd etdiyim kimi, bütün bunlar qanunla tənzimlənməlidir".

Bəs gözyaşardıcı qazın təsirindən necə qorunmaq olar? Ekspertlər qeyd edir ki, qazın təsirini məruz qaldıqda ilk olaraq ağız və burunu yaş dəsmalla bağlamaq lazımdır. Ən ideal üsul isə respirator və ya əleyhiqazdan istifadə etməkdir. Beləliklə, qazın təsiri təxminən 5-30 dəqiqə davam edir. Bu halda dərinədən nəfəs almaq, təmiz hava olan yere keçmək lazımdır. Əgər bu mümkün deyilsə, hava axını ola yer, məsələn, kondisioner, ventilyator olan yere keçmək lazımdır. Əgər qaz dəriyə düşübsə, onu spirtlə yumaq olar. Lakin spirtlə gözləri yumaq olmaz.

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"
Musavat.com

Qaçqın evləri haqda köhnə əhvalat

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Yeni yaxşı unudulmuş köhnədir"
(aforizm)

1994-cü ildən yazıram, o üzdən bəzi detallar yadımdan çıxıb, üzürlü sayın. Sonralar Müsavat Partiyasının, ümumən Azərbaycanın tanınmış iqtisadçı ekspertlərindən, siyasətçilərindən birinə çevriləcək yaxın dostum Qubad İbadov ilə İmişliyə getmişdik. O zaman Qubad bəy İqtisadiyyat İnstitutunu təzə bitirmişdi, hansısa qəzetdə işləyirdi. Mən də eyni ali məktəbin son kursunda idim, mətbuatla əməkdaşlıq edirdim. Qarabağda biabırçı məğlubiyyətimizdən cəmi 1 il keçirdi, ölkə ictimai-siyasi burulğanlarla çarpışırdı və Almaniya Texniki Əməkdaşlıq Qurumunun (nəse ÇTZ-yə bənzər adı vardı) maliyyə yardımıyla ölkəmizdə ilk abırılı qaçqın düşərgələri, İmişlinin Bəhrəmtəpə qəsəbəsi yaxınlığında tikilmişdi. "Abırılı" ona görə yazıram ki, bundan qabaqlılar hamısı çadırdan idi, insanlar ağlasığmaz əziyyətlə o parça-brezentlərdə yaşayırdılar, almanların tikdiyi işə fin evləri tipindəydi, ağac-dəmir-plastik bloklardan hazırlanmışdı. Bloklar hamısı xaricdə, yarılmırsa Türkiyədə yığılıb hazır vəziyyətdə gətirilmişdi, yalnız bir-birinin böyrünə qoyub vintlərlə bağlamaq lazım gəlirdi. Səliqəli, mühəndis beyinli və uzaqgörən almanlar hətta İmişlinin şoran torpağını nəzərə alıb düşərgə arasındakı küçə-yolları... həsirə bənzər materialla örtmüş, sonra asfaltlamışdılar. Deyirdilər, bu həsir altından qalxan suyu özünə çəkəcək, yol dağılmayacaq.

Uzun sözün qıssası, camaat bir az sevinmişdi, ancaq narazılar da vardı və bizim o düşərgəyə səfərimiz həm də narazıları danışdırmaq, reportaj hazırlamaq, jurnalist araşdırması etmək məqsədi güdüdü. Camaat deyirdi ki, bu düşərgədə özünə ev alıb, faktiki Bakıda qalanlar var. Deyirdilər, İmişli icra hakimiyyəti bu işdə çoxlu pul qamarlayıb.

Biz Qubad bəylə bu məsələni araşdırmaq üçün çox sadə bir üsuldən yararlandıq: axşam qaranlıq düşəndə fin evləri düşərgəsini dolaşdıq, içərisində işıq yanmayan, adam yaşamayan evlərin nömrəsini yazıb götürdük. Konkret neçə belə ev tapdıq, yadımda deyil, ancaq fakt, siqnal doğru idi. Sabah icra hakimiyyətinə gedib bu evlərin kimə verildiyini öyrənmək istədik. O zaman İmişli icra hakimiyyətinə olduqca korrupsioner bir qadın rəhbərlik edirdi, sovet vaxtı haradasa raykomda işləmişdi, indi də tapıb vəzifəyə qayıtmışdılar (müstəqilliyin daha bir "meyvəsini" dərməkdə idik). Qadın və komandası bizi olduqca aqressiv qarşılayıb yola salmışdı. Hətta düşərgədəki bəzi qaçqınların şikayətini də təşkil etmək istəmişdilər.

Düşərgədəki qanunsuzluq, evlərin satılması haqda qəzetdə geniş yazı verdik. Evlərlə bağlı bir iqtisadi faktoru da xüsusi qeyd etdim. Həmin dövrdə Azərbaycan qaçqın-köçkünləri BMT Qaçqınlar İdarəsinin himayəsinə alınmışdı və hər ay o evlərdə yaşayanlara qutularda ərzaq yardımı gəlirdi. Həm də "yaşamayanlara". Ümid edirəm, düşərgədə ev alıb, yaşamayanların maraqlarını başa düşdünüz. Nəticədə imkansız qaçqınlar hələ də çadırdadır əzab çəkirdi, harın məmurlar isə əlavə gəlir əldə edirdi.

Yazımız dərc olunan kimi rayona mərkəzdən böyük komissiya göndərildi, günahkarlar cəzalandı, icra hakimi Araz çayına atıb boğdular... Əşşi, zarafat edirəm, qorxmayın. Haradadır bizdə o bəxt... Elə o cəzasızlığın ucubatından mən indi köhnə palan içi eşirəm. Yazımızı vecinə alan da olmadı.

Söhbət ondadır ki, bugünlərdə dövlət başçısının rəhbərliyi altında Nazirlər Kabinetinin iclasında qaçqın-köçkünlər üçün tikilən evlərin qanunsuz əldə edilməsindən, başqa şəxslərə satılmasından danışılıb. Bu kimi hallar (lap əski qəzetlərin formulu ilə yazsaq) şiddətlə qınanılib. Ancaq 24 il qabaq belə qanunsuzluq edənləri cəzalandırırsaydılar, indiyəcən bu əhvalat təkrarlardı mı? Necə deyirlər, köhnə hamam, köhnə tas.

Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə gətirən 8 may məxməri inqilabından sonra ölkə iqtisadiyyatında tənəzzül nəinki dayanmayıb, əksinə, daha da dərinləşməkdədir. Bunu təkcə biz demirik. Yerli müstəqil iqtisadçı ekspertlər də söyləyir və həyəcan təbili çalır. Əsas səbəb də işğalçı ölkədə inqilab sonrası davam edən daxili qeyri-müəyyən vəziyyətdir.

Bununla belə, inqilabçı baş nazir Nikol Paşinyan iqtisadi xarakterli populist açıqlamalar və vədlər verməkdə davam edir. Guya ki, Ermənistanda artıq iqtisadi yüksəliş başlayıb. Bu da təbii ki, qarşdakı erkən seçkilərlə birbaşa bağlıdır.

Məsələn, bu günlərdə Paşinyan öz facebook səhifəsində yazmışdı: "Biz iqtisadi sıçrayış üçün güc toplayırdıq. İnqilabın əvvəlindən - yeni may adından bu günə kimi bank sisteminin aktivləri 10,5%, kreditlər 7%, fiziki şəxslərin kreditləri 10,4%, hüquqi şəxslərin kreditləri 4,3%, əmanətlər 9,2% artıb". Lakin keçmiş baş nazir və iqtisadçı Qrant Baqratyan onun gətirdiyi rəqəmlərə istehza edib və onların hamısını yanlış adlandırıb.

"Yeni Müsavat"ın arxiv.az portalına istinadən verdiyi xəbərə görə, Baqratyan bununla bağlı öz facebook səhifəsində yazıb: "Bu rəqəmlərin hamısı yalandır. Birincisi, belə şeyləri Serj Sərkisyan da tez-tez deyirdi. Biz bir neçə dəfə ona etiraz bildirdik və o, daha bunları təkrarlamadı. İkincisi, baş nazir iqtisadiyyatın hazırkı durumundan narahat olmalıdır. O sırada ikinci rübdə birinci rüblə müqayisədə sərmayə yatırımı 11 dəfə azalıb. Birinci rüblə onsuz da yaxşı deyildi. İndi isə sərmayələrin tam yoxluğu şəraitində kreditlərə sifarişlər artır. Bu isə yaxşı heç nə vəd eləmir".

1in.am portalına müsahibəsində isə Baqratyan ölkə iqtisadiyyatının pis idarə olunduğunu, iqtisadi vəziyyətin get-gedə ağırlaşdığını söyləyib.

Məntiqlə də eğer ölkədə daxili siyasi böhran aradan qalxmıybsa, hansı pozitiv iqtisadi gelişmələrdən danışmaq olar - o ki ola "iqtisadi sıçrayış". Bu, əlbəttə ki, blefidir, gözə küllüfündür. Bəs növbədənəkar dekabr seçkiləri Ermənistan bu xüsusda nə vəd edir? Analitiklər bu xüsusda nikbin deyillər.

"Erməni siyasətində pat vəziyyəti yaranıb. Ölkədəki hazırkı situasiya ondan xəbər verir ki, köhnə rejimə (Serj Sərkisyan dönməsinə - red.) qayıdış mümkün deyil, amma irəliyə hərəkət də mü-

Paşinyanın böyük blefi - gelişindən sonra ölkəyə investisiya 11 dəfə azalıb...

Eks-baş nazir Qrant Baqratyan indiki baş nazirin yalanını çıxardı, onun "Biz iqtisadi sıçrayışa hazırlarıq" sözlərinə istehza etdi və Paşinyanı Serj Sərkisyan yolu getməkdə suçladı; **rusiyalı politoloq:** "Ermənistanda pat vəziyyəti yaranıb..."

şahidə olunmur. Bu, həmçinin Rusiya-Ermənistan münasibətlərinə aiddir". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri EADaily portalına müsahibəsində rusiyalı politoloq, Avrasiya İnstitutunun direktoru Vladimir Lепенin söyləyib.

Politoloq daha sonra deyib: "Ermənistandakı "məxməri inqilab"dan sonra Rusiya dəfələrlə bəyan edib ki, onun bu ölkəyə münasibəti dəyişməyib. Bu, həqiqətən belədir. Ancaq Ermənistanın baş naziri - eğer onun kadr siyasətini nəzərə alsaq - açıqca ölkənin istiqamətini Qərbə tərəf döndərir. Moskva ondan rusiyayönlü siyasət aparmağı tələb eləmir, yalnız münasibətlərdə aydınlıq istəyir, tərəfdaş kimi Ermənistan rəhbərliyindən dost davranışı gözləyir. Lakin hələ də aydınlıq yoxdur. Rusiyanın Ermənistan üçün xüsusi tərəfdaş olması haqda da yeni hökumətdən təsdiqi davranış gözlənilir. Məsələn, Ermənistan-Rusiya əməkdaşlığının ziyanına olaraq, Ermənistanın açıq-aşkar NATO ilə yaxınlaşması, həmçinin təzə iqtidarı Qərb ölkələri və strukturları ilə xarici siyasət təmaslarının çoxalması bizi narahat etməyə bilməz. Paşinyan hökumətinin KTMT baş katibi Yuri Xaçaturova qarşı ittihamları isə hələ

də suallar doğurur və iki ölkə arasında əlaqələrin sabitliyini təhdid edir".

Politoloqun sözlərinə görə, Paşinyanın reytingi getdikcə düşdüğü üçün tələsir. "Ona görə də seçkiləri maksimum təzə keçirmək istəyir. Ancaq buna görə onu çətin ki, ittiham etmək mümkün olsun. O, sadəcə, hamı kimi qalib gəlmək istəyir. O ayrı məsələ ki, yeni baş nazirə xas olan idarəçilik stili Paşinyanın şəriksiz hakimiyyətə meyli olduğunu sübut edir. Paşinyan açıq-aşkar kollektiv oyunçu deyil. Bu mənada onu da qeyd etdim ki, yaxın illərdə Ermənistanda demokratiya geri döndəriləcək, müxalif siyasi qüvvələr təqib olunacaq. Bunu Paşinyanı hakimiyyətə gətirən qüvvələr istəyir. Bax, onlara Paşinyan çətin ki, müqavimət göstərə bilsin. Düşünürəm ki, onu "liberal diktator" roluna tamamilə qane edir. Yeni tam mümkündür ki, Nikol Paşinyan Levon Ter-Petrosyan (Ermənistanın birinci prezidenti - red.) tipli birinə çevrilsin", - deyər rusiyalı analitik sonda əlavə edib.

Rusiyalı ekspertin işarə elədiyi və baş nazir Paşinyanın arxasında durduğu deyilən qüvvə əlbəttə ki, ABŞ-dır. Sırr deyil ki, Ermənistanda

"məxməri inqilab"ın çələbə ilə başa çatmasında Amerikanın həlledici "barmağı" olub. O sırada ABŞ səfiri, artıq səlahiyyət müddəti başa çatan Riçard Milzin prosesin Qərbin, Amerikanın maraqlarını çərçivəsində bitməsində məxsusi rolunu oynadı deyilir.

Təsadüfi deyil ki, bir neçə gün öncə İrəvandakı vida görüşündə Nikol Paşinyan amerikalı diplomata "inqilab zamanı tutduğu mövqeyə görə" xüsusi minnətdarlığını bildirdi. Milz isə öz növbəsində bundan sonra da "Ermənistanın (oxu: buradakı anti-Rusiya qüvvələrin) dostu olaraq qalacağını" vəd verdi.

Belə qarşılıqlı minnətdarlıq və siyasi tost nümunələri təbii ki, Kremldə diqqətə alınmaqla yanaşı, onun "səbir kasası"na yavaş-yavaş doldurmaqdadır. Belə görünür ki, seçkidən sonra Ermənistan uğrunda Rusiya-ABŞ rəqabəti maksimum həddə çatacaq. "Kartlar" da məhz elə o vaxt açıla bilər. Çünki inqilab memarı ABŞ təzə, qərbyönlü parlament formalaşandan sonra yəqin ki, öz adamı N.Paşinyandan geosiyasi oriyentasiya ilə bağlı qəti seçim tələb edəcək. "İki stul"da oturmaq siyasəti uzun sürə bilməyəcək...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Rusiya Silahlı Qüvvələrinin radiasiya, kimyəvi və bioloji müdafiə qoşunlarının rəisi İqor Kirillovun son açıqlamaları maraqlıdır. O, Azərbaycan, Ukrayna və Özbəkistanda Pentaqonun nəzarəti altında olan laboratoriyaların yenidən qurulduğunu və həmin bioloji laboratoriyaların rekonstruksiyasının davam etdiyini bildirdi.

Bundan əlavə, Rusiya hərbi dairələrinin nümayəndələri bildirirlər ki, ABŞ bioloji silah işləmələri həyata keçirir və bəzi postsovet məkanı ölkələrindəki laboratoriyalarında insanlar üzərində təcrübə aparır. Rusiyalı hərbcilər Azərbaycanda 8 belə laboratoriyanın olduğunu qeyd edirlər. Həmçinin onların fikrincə, ABŞ Moldova, Gürcüstan, Qazaxıstan kimi ölkələrdə də biomərkəzlər (Luqar mərkəzləri) açıb.

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi artıq bununla bağlı açıqlama verərək, ölkə ərazisində başqa dövlətin nəzarətində olan hər hansı laboratoriyanın olmadığını bildirdi.

İ. Kirillovun bu bəyanatının arxasındakı sirr pərdəsinin nədən ibarət olduğu yönündə səslənən fikirlər müxtəlifdir. Çoxları bunun Rusiyanın növbəti oyunu olduğunu qeyd edir. Kremlin belə bəyanatlarla postsovet ölkələrinə mesajlar ünvanladığı vurğulanır. Ukrayna, Gürcüstan kimi Qərbə sürətlə meyillənən ölkələrin fonunda digər postsovet dövlətlərində də bu cür meyillənmələr qarşısını almaq üçün Rusiyanın "Pentaqon variantı"ni ortaya atdığı bildirilir.

Səbiq MTN polkovniki, təh-

Rusiya Azərbaycanda "Amerika laboratoriyası" axtarır

İlham İsmayıl: "Kremlin əsas hədəfi postsovet məkanında öz təsir vasitələrini saxlamaqdır..."

lüksüzlik üzrə ekspert İlham İsmayıl qəzetimizə bildirdi ki, belə laboratoriyaların olduğunu ilk dəfə rusların dilindən eşidib: "Azərbaycan ərazisində deyil, postsovet məkanında belə laboratoriyaların olması haqqında ilk dəfə rüslardan

eşitmişəm. Paşinyan hakimiyyəte gələndən sonra Ermənistanın ərazisində bu laboratoriyaların olduğunu dilə gətirdilər. Mütəxəssis olmadığım üçün bioloji laboratoriyalarda nəyin hazırlandığı, yaxud satıldığı barədə nəse deyə bilmərəm. Am-

ma adətən belə yerlərdə kimyəvi silahlar hazırlana bilər. Açıq, inanmıram ki, kimyəvi silahların hazırlanmasını postsovet məkanında həyata keçirsinlər. Hər halda, inandırıcı deyil ki, hər bir postsovet ölkəsində bioloji laboratoriyalar qurulsun. Amma bilirsiniz bu, nəyə bənzəyir, Amerika bir yerə hücum etməmişdən öncə o yerlərdə kimyəvi, bioloji silahların mövcudluğu haqqında xəbərlər verilir. Yaxşı bilirsiniz ki, İraq və digər yerlərə hücumları bunun əsasında həyata keçirilib. Mənə elə gəlir ki, Rusiya bu ölkələrə müdaxilə etmək üçün bir əsas axtarır. Xüsusilə Amerikanı bioloji məsələdə günahlandırmaq üçün bu tipli açıqlamalar verilir. Çünki Rusiyanı Suriya məsələlərində kimyəvi silahlar hazırlamaqda günahlandırır. Kreml burada, sadəcə, əks hücumu keçir. Bu əks hücumda da Rusiyanın əsas

hədəfi postsovet məkanı olur. Bu məkana daxil olan ölkələrdə öz təsir vasitələrini saxlamağa çalışır. Təsirlərini saxlamaq üçün də bu cür təzyiqlər edir. Əsas hazırlayır ki, biz o bioloji laboratoriyalardan Rusiyaya bir təhlükə gördük deyərək, Azərbaycan və digər ölkələrə müdaxilə etdik. Bunlar açıq, inandırıcı gəlir. Sadəcə olaraq, bu, Rusiyanın qabaqleyici, informasiya xarakterli hərəkətlərinə əsas gətirəcək işlərdən başqa bir şey deyil. Heç inandırıcı gəlir ki, Amerika digər yerləri qoyub, postsovet məkanında laboratoriyalar açsın. Ola bilsin ki, bir ölkədə laboratoriya açıb elmi xarakterli hansısa işlər görsün. Amma burada müəyyən bir məxfilik qorunur. Kirillovun və digərlərinin belə bəyanatları Rusiyanın yeri gələndə müdaxiləsi üçün əsasların olmasından başqa bir şey deyil".

İ. İsmayıl Pentaqon adının hallanmasının təsadüf olmadığını düşünür: "Burada Pentaqon sözünü mütləq yeridirlər, yəni bu, elmi xarakter daşımır, hərbi xarakter daşıyır, hərbi olduğu üçün özümü müdafiə edirik, bu məqsədlə həmin yerlərə müdaxilə edirik. Bu, Putinin yaratdığı informasiyanın əsasında müəyyən müdaxilələrə əsas verir. NATO-nu niyə qəbul etmirlər? Guya bu təhlükə yaradacaq. Doğrudur, Rusiyanın apardığı siyasətə görə müəyyən təhlükələr yaranır. Pentaqon sözünü əlavə etməkdə məqsəd odur ki, bu, hərbi xarakter daşıyır, bunun üçün də müdaxilə etmək ixtiyarım var. Rusiyanın ətraf yerlərlə bağlı siyasəti ondan ibarətdir ki, Ukrayna, Gürcüstan, Moldova kimi ölkələrin Qərbə meyilləndiyini görüb, orada separatçılıq inkişaf etdirib, torpaqlar tutub. Hazırda da təhdidlərindən əl çəkmir. Əsas məqsəd odur ki, NATO Rusiya sərhədlərinə yaxınlaşmasın, onlara təhlükələr törətməsin. Ukrayna və Gürcüstan artıq Qərb yolunu tutublar, geri dönüşü deyillər. Bunu da ruslar bilməmiş deyillər. Bu baxımdan başqa respublikalara da təzyiqlərini artırır ki, birdən siz də belə olarsınız. Onların içərisində Azərbaycan da var".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Qarabağ mitinqləri tənqid edilir

Müstəqil siyasi ekspertlərdən Qarabağ mitinqləri əvəzinə daha effektiv təklif

Qarabağ Komitəsi noyabrın 24-də Yasamal rayonu ərazisində keçmiş "Məhsul" stadionunda yenidən aksiya keçirməyi planlaşdırır.

Sentyabrın 29-da Qarabağ Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Bakıda keçirilən Qarabağ mitinqinə münasibət birmənalı olmadı. Kimiləri Qarabağla bağlı mitinqin vacib olduğunu, kimiləri isə Qarabağ məsələsinin mitinqlə həll olunmayacağını və mitinqlərə ehtiyac yaranmadığını deyir. Əsasən də hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının deputatları Qarabağ mitinqinə ehtiyac olmadığı, bu cür mitinqlərin işin xeyrinə olmadığı, hansısa siyasi qüvvələrin özünü reabilitasiyasına xidmət etdiyini bəyan etdilər.

Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası (BAXCP) İdarə Heyəti isə bu şəkildə Qarabağ mitinqinə ehtiyac olmadığını, bu cür mitinqlərin xeyrindən çox zərərinin olduğunu bəyan edib.

BAXCP İdarə Heyəti mitinqə vətəndaşların dəstək vermədiyini bəyan edib. Mitinqin Qarabağ naminə milli birliyə töhfə verə bilmədiyini, əzəblə iştirakçısı olan aksiyaların danışıqlar prosesinə mənfi təsir göstərdiyini qeyd edib. Buna görə də BAXCP yeni mitinq

barədə təşəbbüs göstərənlərə öz məsuliyyətlərini dərk edərək müqəddəs dəyərləri gözdən salmamağı, bir daha mövcud vəziyyəti düzgün qiymətləndirməyi və öz qərarlarına yenidən baxmağı təklif eləyib.

"Turan" agentliyinin direktoru Mehman Əliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Qarabağın azad olunması mitinqdən yox, demokratiyadan keçir. Ölkədə müasir səviyyədə demokratiya bərqərar olsa, Qarabağ məsələsinin həllinə nail olmaq mümkündür: "Demokratiya bərqərar olan yerdə

milli birlik də yaranır. Biz güclü bir millətə çevrilməliyik ki, Qarabağ məsələsinin həll edə bilmək. İndiki vəziyyətdə tək Qarabağ mitinqi keçirməklə uğura nail olmaq çətinidir. Qarabağ mitinqi keçirənlər ilk növbədə Qarabağ məsələsinin həllinin demokratiyadan, demokratiyanın bərqərar olmasından keçdiyini bilməlidirlər və bunun üçün çalışmalıdırlar. Daxili problemləri həll edə bilməsək, Dağlıq Qarabağ məsələsinin həll edə bilmərik. Demokratik güclü dövlət qurulmalıdır. Qarabağ problemi-

nin həlli bundan keçir".

Politoloq Natiq Miri isə bildirdi ki, Qarabağla bağlı mitinqin keçirilməsinə birmənalı qiymət vermək mümkün deyil. Çünki siyasi təşkilatların, hakimiyyətlə müxalifətin Qarabağ məsələsinin həlli məsələsində baxışlarında fərqlər mövcuddur. Ona görə də bu mitinqlərin keçirilməsinin xeyri və ya zərəri haqqında birmənalı danışmaq düzgün qiymətləndirmə olmaz: "Qarabağ mitinqini təşkil edənləri indiki şəraitdə təqdir etmək və ya ittiham etmək is-

təməzdim. Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı ictimai rəyde ümumi bir fikir var. Ümumi fikir budur ki, Dağlıq Qarabağ və ətraf işğal olunmuş rayonlar işğaldan azad olunmalıdır. Sadəcə, bu işğaldan azad olunmanın hansı vasitələrlə həyata keçirilməsi məsələsində fərqli fikirlər mövcuddur. Mən düşünürəm ki, parçalanmış vəziyyətdə mitinqlər keçirməyə ehtiyac yoxdur. O cür mitinqlər cəmiyyətdə, siyasi, ictimai təşkilatlar arasında Qarabağ məsələsində parçalanma mənzərəsini, rəyini yaradır. Başda hakimiyyət olmaqla, bütün siyasi, ictimai təşkilatlar Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə bağlı ortaq bir mövqe formalaşdırmalıdırlar və bütün toplumu əhatə edən ya mitinq, ya da böyük beynəlxalq konfranslar keçirilməlidir. Məncə, ən səmərəlisi böyük bir konfrans olardı. Həmin konfranslara beynəlxalq təşkilatların, səfirliklərin təmsilçilərini də dəvət etmək və iştiraklarına nail olmaq lazımdır".

Politoloqun sözlərinə görə, əgər əsas hədəf beynəlxalq ictimaiyyətin, dünyanın diqqətini Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllinin vacibliyinə yönəltməkdirsə, kiçik və parçalanma mənzərəsi yaradan mitinqlərdənsə qeyd olunan səviyyədə beynəlxalq konfranslar keçirmək daha effektivdir: "Qarabağ probleminin həllinin vacibliyi rəyini

beynəlxalq birlikdə yaratmaq lazımdır. Keçirilən beynəlxalq konfranslarla Azərbaycan özü bir proses yarada bilər. Azərbaycan özü bir proses yaratmadıqca Dağlıq Qarabağ problemi dünya gücləri tərəfindən təcili həll edilməli problem kimi xarici siyasətdə prioritetə çevrilməyəcək. Dünyanın gündəminə gəlmək üçün biz qeyd etdiyimiz səviyyədə beynəlxalq konfranslar keçirməli, həmin konfranslarda Azərbaycan dövlətinin və xalqının qəti mövqeyi dünyaya çatdırılmalı, xəbərdarlıq xarakterli müraciət edilməlidir ki, Azərbaycan ərazilərindən qoşunlarını geri çəkmək üçün Ermənistanı qısa zamanda razı salmalıyıq, ya da Azərbaycan beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq öz torpaqlarını güc yolu ilə azad edəcək. Bu xəbərdarlıq birmənalı olaraq dünyaya bəyan edilməlidir. Elə edilməlidir ki, Azərbaycanın yaratdığı prosesin arxasınca sürünsünlər. 2016-cı ilin aprel döyüşləri məhz belə bir proses yaratmışdı və dünya gücləri hərəkətə keçmişdilər. Biz prosesi yaratsaq, onda görəcəksiniz ki, dünya birliyi Qarabağ məsələsi ilə bağlı təcili fəvqəladə addımlar atmaq məcburiyyətində qalacaq. Yoxsa ki, parçalanmış vəziyyətdə indiki kimi mitinqlərin keçirilməsi doğru deyil".

□ **Etibar Seyidağa,**
"Yeni Müsavat"

Amerika Senatının 22 üzvü prezident Donald Trampa müraciət edərək jurnalist Camal Qasıqçı işi ilə bağlı rəsmi istintaq başladılmasını tələb edib. Senatorlar Trampın Beynəlxalq Maqnitiski Qanunu çərçivəsində istintaq və həmçinin cavabdeh səudiyyəli rəsmilərə qarşı sanksiyaların tətbiq olunması barədə əmr verməsini istəyiblər.

Xatırladaq ki, Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşı, son bir ildə Türkiyə və ABŞ-da yaşayan jurnalist, "Vaşinqton Post" qəzetinin yazarı Camal Qasıqçı oktyabrın 2-də itkin düşüb. Sonradan əldə olunan videogörüntülərə əsasən gündüz saat 13:14 radələrində Camal Qasıqçı Səudiyyə Ərəbistanının İstanbuldakı Konsulluğunun binasına daxil olur. Ancaq jurnalistin bina-dan çıxdığına dair heç bir görüntü yoxdur. Konsulluq videokameraların həmin saatlarda qeydiyyat aparmadığını bildirib. Eyni zamanda konsulluq binasına jurnalistlər buraxılıb.

ABŞ prezidenti isə bildirib ki, Qasıqçı mövzunu bir neçə dəfə yüksək səviyyəli Səudiyyə Ərəbistanı rəsmiləri ilə müzakirə edib. O deyib ki, səudiyyəliyərdən bu istiqamətdə bütün məlumatları istəyirlər. "Nə olduğunu bilmək istəyirik. Bizim üçün, Ağ Ev üçün çox ciddi bir məsələdir. İşin əslini bilmək istəyirik" - deyərək, Tramp Ağ Evdə jurnalistlərə bildirib. Prezident deyib ki, Qasıqçının itməsi hadisəsi dərinəndən araşdırılmalıdır. Eyni zamanda o

Qasıqçı müəmmasını amerikalı müfəttişlər araşdırır

ABŞ prezidenti məsələni nəzarətə götürdüyünü bildirir, jurnalistin isə izi-tozu yoxdur

deyib ki, Qasıqçının evlənməyə hazırlaşdığı nişanlısı Hatice Cengizi Ağ Evə dəvət edəcək. Tramp onu da bildirib ki, amerikalı müfəttişlər Qasıqçı işi ilə bağlı türkiyəli xəfiyyələrə yardım edir.

Qeyd edək ki, Qasıqçının öldürüldüyü iddiaları ilə yanaşı hələ sağ olduğunu iddia edənlər də var. Britaniya qəzetləri

Qasıqçının sağ ol biləcəyi, gizli yollarla Səudiyyə Ərəbistanına aparıla biləcəyini yazıblar. Oxşar fikrləri Türkiyənin məşhur Yaxın Şərq yazarı Hüsni Mahalli də səsləndirib. Mahalli Qasıqçının tezliklə Ər-Riyada peyda ola biləcəyini iddia edib.

Ağ Evin sözcüsü isə bildirib ki, yüksək rütbəli ABŞ rəs-

miləri bir neçə dəfə Səudiyyə Ərəbistanı vəliəhd-şahzadəsi Məhəmməd bin Salmanla telefonla danışmış. Bin Salmanla telefonla danışanlar dövlət katibi Mayk Pompeo, Trampın müşaviri Con Bolton və kürəkəni, eyni zamanda müşaviri Cared Kuşner olub.

Qeyd edək ki, ABŞ mətbuatı Amerika kəşfiyyatının Qasıqçının oğurlanması planı ilə bağlı daha əvvəldən məlumatlı olduğunu yazıb. ABŞ kəşfiyyatının telefon dinləmələri vasitəsilə bunu müəyyən etdiyi iddia edilir. O da bildirilir ki, Ərəbistan rəsmiləri Qasıqçını oğurlayıb Ər-Riyada aparmayı planlayıblar.

"Nyu York Tayms" qəzeti isə türkiyəli dövlət məmuru-na istinadən Qasıqçının konsulluqda öldürüldüyünü və cəsədinin doğranaraq bina-dan çıxarıldığını yazıb. Oktyabrın 10-da isə Türkiyə mətbuatı Qasıqçı cinayeti

məlumat açıqlanacağı tarixə qədər Səudiyyə Ərəbistanının NEOM layihəsinə məsləhət dəstəyi verilməsi proqramını dayandırınb.

Xatırladaq ki, türk əsilli Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşı Camal Qasıqçı ölkəsinin məşhur qələm adamlarından hesab olunur. Hakim ailəyə yaxın olan jurnalist uzun illər nüfuzlu Ərəbistan mediasında çalışıb və ya onlara rəhbərlik edib. Ancaq Qasıqçının "Müsəlman Qardaşlar" Hərəkatına yaxın olması, zaman-zaman demokratiya çağırışları, eləcə də hazırda hakimiyyətin sevmədiyi siyasətlərlə yaxın olması onun özünə qapıları bağlayıb. Ötən il isə Qasıqçı Ərəbistanı tərk edib. Bu dövrə o, "Vaşinqton Post" qəzetində yazıb, ABŞ və Türkiyədə yaşayıb. Ancaq yoxa çıxmamışdan bir neçə gün əvvəl BBC-yə verdiyi müsahibəsində Qasıqçı ölkəsinə qayıda bilməyəcəyini, orada onu təhlükə gözlədiyini etiraf edib. Bu müsahibəni isə BBC dünən yayıb. Oktyabrın 2-də isə Səudiyyə Ərəbistanındakı kral sarayında çalışan keçmiş heyət yoldaşından boşanma işləri ilə bağlı bəzi sənədləri imzalamaq üçün krallığın İstanbul konsulluğuna gedən Qasıqçı bir daha oradan çıxmayıb. Onun sağ olduğu və ya medianın iddia etdiyi kimi, konsulluqda öldürülüb çıxarıldığı dəqiq məlum deyil.

Bu arada Qasıqçının evlənməyə hazırlaşdığı nişanlısı Hatice Cengiz "Haber Türk" qəzetinə açıqlama verib. Nişanlısı Qasıqçının hələ yaşadığına ümid etdiyini bildirib. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan növbəti dəfə Qasıqçı məsələsinə reaksiya verib. Macarıstandan geri dönmən Ərdoğan Səudiyyə Ərəbistanı konsulluğunda kamera çəkilişlərinin olmamasına inanmadığını bildirib.

Bu arada, məlum olub ki, ABŞ enerji naziri Ernest Muniz Qasıqçı hadisəsinə etiraz olaraq jurnalistin həyatı barədə

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Dünya Bankının korrupsiya hesabatı Azərbaycana qarşı qərəzdir, yoxsa...

Fikrət Yusifov: "Bu qərəzin kökləri çox dərinə gedib çıxır"

Dünya Bankı növbəti dəfə dünya ölkələrində korrupsiyanın səviyyəsini və inkişaf dinamikasını təhlil edib. Bank bununla bağlı "Qlobal idarəçilik indikatoru" adlı hesabatı yayımlayıb.

Dünya Bankının son hesabatında göstərilənlərə əsasən, korrupsiya ilə mübarizənin effektivliyi səviyyəsinə görə Azərbaycan 100 mümkün baldan yalnız 17.7 bal toplaya bilib. Müqayisə üçün qeyd edək ki, qonşu Gürcüstanda bu göstərici 77.4 baldır və regionda ən yüksək nailiyyət sayılır. Gürcüstan korrupsiya ilə mübarizə səviyyəsinə görə hətta İspaniya, Çexiya, Polşa, Malta, Xorvatiya və İtaliya kimi Avropa ölkələrini üstələyib.

Beynəlxalq qurumun fikrincə, Ermənistanda bu rəqəm 32.6, Türkiyədə isə 49.5 baldır və Azərbaycan korrupsiya ilə mübarizə səviyyəsinə görə regionda Rusiyanı üstələyərək 17.3 bal.

Dünya Bankının "İdarəetmə effektivliyi indikatoru" üzrə tərtib etdiyi yeni cədvəldə də Azərbaycan Gürcüstandan xeyli zəif göstəriciyə layiq görülüb. Bu istiqamət üzrə də Gürcüstan Azərbaycan və Er-

mənistanla yanaşı, İtaliya, Macarıstan və Bolqarıstan kimi Avropa ölkələrini üstələyir.

Son illərdə Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizənin genişləndirilməsinə, ciddi uğurlar qazanılmasına baxmayaraq bu cür hesabatın ortaya çıxması ölkəmizdə ciddi etiraz doğurub. Ekspertlər Dünya Bankının nəticələrdə qərəzli olduğunu açıq şəkildə göründüyünü bildirirlər. Ermənistanla verilən balın reallıqdan çox-uzaq olduğu vurğulanır.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov Dünya Bankının hesabatının yanlış olduğunu bildirdi: "Azərbaycanda son illər ərzində korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı aparılan mübarizə dünyanın bir çox mötəbər araşdırma mərkəzləri tərəfindən layiqincə qiymətləndirildiyi bir halda, Dünya Bankının bu hesabatı heç anlaşılmır. 2015-i ilin sonlarından Azərbaycan hökuməti ölkədə

postneft dövrünün bitdiyini elan edib ciddi iqtisadi islahatlara start verdi. Neftin qiymətlərinin dünya bazarlarında kəskin azalmağa başladığı bir dövrdə Azərbaycan kimi bir neft ölkəsinin gözləmə mövqeyi tutmadan iqtisadiyyatın real sektorunun sürətli inkişafına rəvac verməsinin ilk addımını atmaq üçün Dünya Bankı olmuşdu. Məgər Dünya Bankında bilmirlər ki, bu islahatların başlanğıcında Azərbaycan hökumətinin atdığı ən kəskin addımlar da məhz

rüşvət və korrupsiyaya qarşı ciddi bir müharibə elan etməklə başladı? Qısa zaman ərzində gömrük və vergi orqanlarında fəaliyyətin şəffaflaşdırılması istiqamətində ən təsirli tədbirlər görülməyə başladı. Məmur vətəndaş təmaslarını minimuma endirmək və bütün mümkün hallarda onu tamamilə aradan qaldırmaq məqsədilə bir çox dövlət qurumlarındakı mümkün olan bütün xidmətlər "ASAN Xidmət"ə ötürüldü. Kim deyər ki, əhaliyə və hüquqi şəxslərə

minlərlə məsələlərin həlli üzrə xidmət göstərən "ASAN Xidmət" mərkəzlərində kimə kimə 1 manat rüşvət verib? Bu gün "ASAN Xidmət" in şəbəkəsi bütün ölkə üzrə genişləndirilir və xidmət olunan məsələlərin dairəsi getdikcə daha da böyüyür. Bu günlərdə Azərbaycan prezidenti rüşvət və korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsi məqsədilə növbəti dəfə çox mühüm qərar qəbul etdi. Ən azından tam ürəklə onu deyərək bilirik ki, son 3 il ərzində Azərbaycanda olduğu qədər heç bir ölkədə rüşvət və korrupsiyaya qarşı belə kəskin və intensiv mübarizə aparılmayıb. Bunu Dünya Bankında da çox gözəl bilirlər. Bu qərəzin kökləri çox dərinə gedib çıxır. Biz bu qəbildən olan ikili standartlarla müşayiət olunan münasibətlərlə müstəqil olduğumuz ilk vaxtlardan mütəmadi rastlaşırıq. Azərbaycana bu münasibəti ünvanlayan qüvvələr torpaqlarımızın işğalına göz yumurlarsa, başqa məsələlərdə onların bizə qara yaxması çox asandır. Bu günlərdə Kanadanın bir institutu da Azərbaycandakı biznes mühitinə şəffaflığına bu cür qiymət vermişdi. Bu məsələyə münasibətimiz isə belə olmuşdu. Necə olur ki, Azərbaycan biznes mühitinə şəffaflıq göstəricisinə görə 106-cı yerdə dayanır, ancaq onun iqtisadiyyatına xarici investitorlar bu reyting cədvəlində daha məqbul yerlər tutmuş olarkən, Azərbaycanın bu reytingdə düşməsi çox investisiya qoyurlar? Bax tək bir bu göstərici kimliyindən asılı olmayaraq Azərbaycana biznes mühitinə münasibəti və korrupsiyaya qarşı mübarizəyə görə aşağı yerlərə qoyanlara ən tutaqlı cavabdır. Hər bir ölkədəki biznes mühitinin ən yaxşı qiymətləndiricisi bu ölkəyə yatırım edən investitorlar ola bilər. Bu gün onlar Azərbaycana çox memnuniyyətlə gələn bir ildə 7-8 milyard dollar sərmayə qoyurlarsa, kiminsə Azərbaycanı hansısa bir reyting cədvəlində neçənci yerə qoymasının heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Azərbaycanın yenidən sürətli iqtisadi inkişaf yoluna qayıtmasını həzm edə bilməyənlər hələ bundan sonra da bizə qarşı bu cür oyunlar oynamaqda davam edəcəklər. Biz bu gün regionun həm iqtisadi, həm də hərbi nöqtəyi-nəzərdən ən güclü ölkəsiyik. Siyasi çəkimiz də günü-gündən artır. Regionda bir dəne də olsun global məsələ Azərbaycanın iştirakı olmadan həll edilmir. Bu gün Azərbaycan Avropanın tərəfdaşına deyil, tərəf-müqabilinə çevrilir. Bax, bütün qısqanclıqların kökündə dayanan da sadaladığımız uğurlarıdır".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Çeçenistan və İnquşetiya arasında sentyabrın 26-da inzibati sərhədin təyin edilməsi ilə bağlı müqavilənin imzalanmasından sonra baş verən hadisələr təhlükəli həddə çatır. İnquşetiyada əhali bu qərara sərt şəkildə etiraz edir. Hər keçən gün bu ölkədə etirazçıların sayı artır. İnquşlar bölgünün Çeçenistanın xeyrinə olduğunu bildirərək, ölkə başçısı Yunus-Bəy Yevkurovu istefaya çağırırlar.

Baş verən hadisələrlə bağlı rusiyalı təhlilçi Piter Eltsovun açıqlamaları daha çox diqqət çəkir. O, "Amerikanın Səsi"ne müsahibəsində deyib ki, Rusiyanın Qafqaz bölgəsində uzun müddətdir mövcud narazılıqlar regionun özü, eləcə də Avrasiyanın qalan hissəsi üçün təhlükə yaradır: "Torpaq mübadiləsi 1991-ci ildə Sovet İttifaqının dağılmasından sonra ortaya çıxan ərazi iddiaları ilə bağlı gərginliklərə son qoymalı idi. Çeçen-İnquş Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının bir hissəsi olan bu iki bölgə Sovet İttifaqının dağılmasından bir il sonra ayrıldı. Torpaq mübadiləsi gərginliyi dayandırmıq əvəzinə inquşların qəzəbinə səbəb oldu".

Eltsov deyir ki, Qafqazda istənilən vaxt döyüşlər baş verə bilər. Eyni zamanda rus təhlilçisi Şimali Qafqazın son dərcə dəyişən olduğunu qeyd edir: "Bu isə bütün Avrasiya regionunda və ən azından Rusiyanın dağılmasına səbəb ola

Rusiyada ikinci "Qarabağ problemi"

Şimal qonşumuz SSRİ-nin taleyini yaşaya bilər

biləcək böyük qlobal müharibəyə səbəb ola bilər".

Ekspertlər bu hadisələri ötən əsrin 80-ci illərinin sonunda Dağlıq Qarabağda baş verən hadisələrlə müqayisə edirlər. SSRİ-nin məhz o hadisələrdən sonra dağıldığı vurğulanır və Şimali Qafqazda cərəyan edən bu proseslərin Rusiya üçün xoş olmayan sonuclar verə biləcəyi qeyd olunur.

Qərb Universitetinin Tətbiqi Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu dedi ki, inquşlar bu sazişin onlarla məsləhətsiz qəbul olunduğunu bildirirlər. Mitinqə dəstək verən İnquşetiyanın keçmiş

rəhbəri Ruslan Auşev də sazişə tənqid edir: "SSRİ dağıldıqdan sonra bu mübahisə yenidən alovlandı. Ancaq Çeçenistanda baş verən iki müharibə torpaq bölgüsü məsələsinə arxa plana keçirdi. Buna baxmayaraq, Çeçenistan İnquşetiya ərazisindəki bəzi ərazilərə iddia edir və həmin yerlərin tarixən çeçenlərə aid olduğunu iddia edirdi. Moskva uzun müddət bu prosesə müdaxilə etmədi. Rusiya hakimiyyəti bunu çeçenlərlə inquşların daxili məsələsi hesab edirdi. Buna baxmayaraq, Moskva çeçenlərlə inquşlar arasında toqquşma ehtimalının da qarşısını alırdı. Belə görünü

bilər ki, Moskva Çeçenistanla İnquşetiya arasında imzalanan sazişə dəstək verdi. Ancaq bu saziş çeçenlərin maraqlarına cavab verdiyi halda inquşların maraqlarına cavab vermədi. İnquşlar mübahisəli torpaqların çeçenlərə verilməsinə etiraz edirlər. Moskva hələ ki bu məsələdə mövqeyini dəqiqləşdirməyib. Kreml gözləmə mövqeyindədir. Kremlin nəzarəti altındakı televiziya kanalları da Marşdakı mitinq haqqında reportaj vermirlər. Moskva inquşların etirazına diqqət yetirmir. Ancaq bu etirazlar inquşlarla çeçenlər arasında münafişəni gücləndirə bilər. Bu isə Şimali Qafqazda

gərginliyi artıracaq. İndi Rusiya öz ərazisində münafişə ilə üzləşib və mürəkkəb problemi həll etməlidir. Kreml çətin vəziyyətdədir. Rusiya Çeçenistan hakimiyyəti ilə İnquşetiya hakimiyyəti arasındakı saziş rəsmən dəstəklənsə, inquşların əleyhinə çıxmış olacaq. Kreml sazişə yenidən baxılmasını tələb etsə, bu dəfə çeçenlərin etirazı ilə üzləşəcək. Əslində Rusiyanın daxilində və daha çox Şimali Qafqazda yaranan bu vəziyyət ondan xəbər verir ki, Moskva regional siyasətdə diqqətli olmalı, başqa millətləri üz-üzə qoymamalıdır. Heç bir dövlət çeçenlərlə inquşlar arasındakı mübahisəyə qarşısını verməli, qalan hissəsi isə İnquşetiya qalıb. İndi İnquşetiyanın Nadtereçnyı rayonu Çeçenistana verilib, Çeçenistan da əvəzində eyni ərazi təşkil edən Maloçbek rayonunu İnquşetiya verib. Rusiya çox riskli oyuna girib. Postsovet məkanının ən qədim münafişəsi olan Dağlıq Qarabağ problemi sonda SSRİ-nin dağılmasına gətirib çıxartdı. Şimali Qafqazda yeni milli münafişə ocağı da Rusiyanın dağılmasına gətirib çıxaracaq".

Politoloq Əhəd Məmmədli Rusiyanın SSRİ-nin taleyini yaşaya biləcəyini ehtimal edir: "SSRİ-nin çökməsi Dağlıq Qarabağ münafişəsi ilə başladı. O vaxt Moskva vaxtında müdaxilə edib erməni separatçıların yerində otuzdursaydı, bəlkə də SSRİ dağılmazdı. Amma necə deyirlər, nə olursa yaxşılığa

doğru olur. SSRİ-nin varisi Rusiyanı da ancaq milli münafişələr dağıda bilər. Putinin reytingi düşüb. Zətin hakimiyyətə Putin ikinci çeçen müharibəsinin hesabına gəldi. Amma SSRİ nümunəsində olduğu kimi, Rusiyada milli münafişələr uzansa, kontroldan çıxsa və sonda milli respublikaların azadlıq savaşına çevrilə bilər. İndiki zamanda Çeçenistanla İnquşetiya arasında rayon dəyişmək axı nəyə və kimə lazımdır? Çeçenistanla İnquşetiya arasında Sunjenskiy rayonu ətrafında mübahisələr olub. 2003-cü ildə Axmat Kadırov və Murad Zazıykov arasında Sunjenskiy rayonu arasında razılıq əldə olub. Sunjenskiy rayonunun iki yaşayış məntəqəsi Çeçenistana verilib, qalan hissəsi isə İnquşetiya qalıb. İndi İnquşetiyanın Nadtereçnyı rayonu Çeçenistana verilib, Çeçenistan da əvəzində eyni ərazi təşkil edən Maloçbek rayonunu İnquşetiya verib. Rusiya çox riskli oyuna girib. Postsovet məkanının ən qədim münafişəsi olan Dağlıq Qarabağ problemi sonda SSRİ-nin dağılmasına gətirib çıxartdı. Şimali Qafqazda yeni milli münafişə ocağı da Rusiyanın dağılmasına gətirib çıxaracaq".

Q Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Ərdoğan-Putin razılaşmasının birinci mərhələsi yekunlaşdı

Oktyabrın 15-dək silahlılar İdlidə neytral zona yaradacaq, ancaq Türkiyə və Rusiyanın anlaşması üçün risk qalır

Türkiyə Müdafiə Nazirliyi rəsmi açıqlama yayaraq Suriyanın İdlib vilayətindəki ağır silahların çəkilməsi prosesinin tamamlandığını bildirib. Açıqlamada qeyd olunur ki, "İdlidə gərginliyin başa çatdırılması və qarşıdurma riskinin ortadan qaldırılması məqsədilə ağır silahların silahsızlaşdırılmış bölgədən çəkilməsi prosesi 10 oktyabr 2018-ci il tarixində başa çatıb".

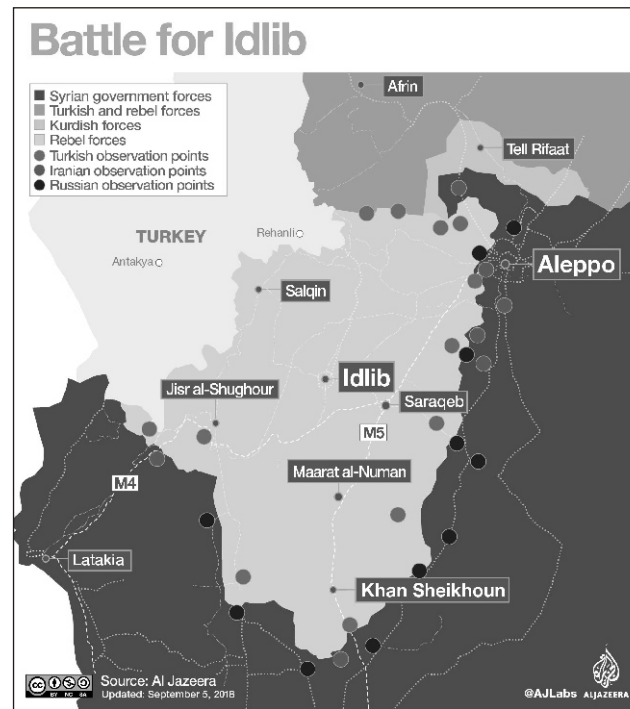
Xatırladaq ki, Türkiyə və Rusiya prezidentlərinin sentyabrın 18-də Soçidə baş tutan görüşündə İdlib mövzusunda anlaşma əldə olunub. Anlaşmaya əsasən, oktyabrın 10-dək silahlı müxaliflər raket sistemləri, top, tank kimi ağır silahları bölgədən çəkəcəklər. Oktyabrın 15-dək isə İdlidə silahlılar və hökumət qüvvələri arasında 15-20 kilometr genişliyində silahsızlaşdırılmış bölgə yaradılacaq. "Ən-Nusra", ya da yeni adı ilə "Heyət Təhrir əş-Şam" qruplaşması terror təşkilatı kimi tanındığı üçün silahsızlaşdırılmış bölgədən çıxarılacaq. Silahsızlaşdırılmış bölgədə Rusiya və Türkiyə ordusu patrulları birgə hərəkət edəcək. Bu anlaşmaya əsasən, hər iki tərəfin terrorçu kimi tanıdığı silahlılar silahsızlaşdırılmış bölgədən çıxarılacaq, onların bu bölgədə fəaliyyətləri yasaqlanacaq. Anlaşmanın ən mühüm detallarından biri də Hələb-Hama, oradan da Dəməşq və ölkənin cənub

sərhədinə qədər gedib çıxan M-5 magistralının hökumət qüvvələrinin nəzarətinə keçməsidir.

Türkiyə Müdafiə Nazirliyinin məlumatından belə aydın olur ki, Soçi anlaşmasının birinci mərhələsi uğurla yekunlaşmışdır. İndi isə sırada 15 oktyabrda tamamlanması nəzərdə tutulan ikinci, yeni silahsızlaşdırılmış bölgənin yaradılmasıdır.

Ancaq bəzi media orqanları ağır silahların çıxarılmasına rəğmən hökumət qüvvələri ilə hər an qarşılaşma üçün yetəcək silah və sursatın qaldığını qeyd edir. Bu isə İdlib ətrafında riskin hələ də qaldığını göstərir.

Rusiya XİN isə silahsızlaşdırılmış bölgədən 1000 nəfərdən çox silahlı, 100-ə yaxın hərbi texnikanın çıxarıldığını bəyan edib. Ağır silahların çıxarılması prosesini isə müşahidə etdiklərini bildirib. Qeyd edək ki, anlaşmada qeyd olunan "ağır silahlar" kateqoriyasına raket atan qurğular, mi-naatanlar, tanklar, 23 mm-lik

zenit-atəş qurğuları, 57 mm-lik tank əleyhinə toplar, o cümlədən 12.7 mm və 14.5 mm-lik pulemyotlar daxildir.

Qərb mediası isə İdlidəki radikal qrupların, o cümlədən terrorçu olaraq tanınan Ən-Nusra-HTŞ, Harras əd-Din, Türkistan İslam Partiyası (Uyğur silahlıları - K.R.) kimi qrupların silahlılarını təhvil verib-vermədiyinə dair məlumatların ziddiyyətli olduğuna, xüsusən də HTŞ-nin bəzi bölgələrdən çəkilmədiyini dair

xəbər yayıb.

Ötən gün isə terrorçular Hələb şəhərini artilleriya atəşinə tutub. Bu isə o deməkdir ki, bəzi qüvvələr İdlib anlaşmasını provokasiya etməyə, planı pozmağa çalışır. Üstəlik, bəzi silahlı qrupların 15 oktyabrda silahsızlaşdırılmış bölgədən çəkilməyəcəyinə dair xəbərlər yayılıb. Silahlılar Soçi anlaşmasına əsasən yaradılacaq 15-20 kilometr uzunluğunda olan təhlükəsizlik zo-

lağının hazırda müxaliflərin əlindəki bölgədən keçməsi, delaysı ilə bu anlaşmanın onların itkisi sayılması faktına etiraz edir. HTŞ kimi nəhəng qruplaşmalar isə açıq şəkildə Soçi anlaşmasını dəstəkləməsələr də, son gedişə əsasən razılaşmaya riayət edirlər. Ya da başqa mənada onlara alternativ yol qalmayıb. Məsələ ondadır ki, faktiki olaraq İdlib ərazisinin 60 faizə qədərində HTŞ nəzarət edir. Yeni qruplaşmanın açıq şəkildə Türkiyənin imzaladığı anlaşmaya tabe olmayacağı onların Türkiyə ordusu və dəstəklədiyi müxalif qrupları qarşısına alması deməkdir. Hələ burada Rusiya və Suriya ordusu da var. Bu səbəbdən də HTŞ Türkiyəyə qarşı açıq müxaliflik etməyərək anlaşmaya riayət etməyə başlayıb. Ancaq həm də hər addımda narazı olduğunu, istənilən bir kiçik problem yaranacağı təqdirdə bundan istifadə edib anlaşmaya tabe olmayacağına işarəsini verir. Çünki Soçi anlaşmasından ən çox itirən qrup məhz HTŞ olacaq.

Maraqlıdır ki, iki gün əvvəl HTŞ-nin bölgə komandiri snayper tərəfindən vurularaq öldürülüb. Ümumilikdə son günlərdə İdlidə silahlı

qruplar arasında toqquşmalar dayanmır. HTŞ və digər qruplar, əsasən də Türkiyənin dəstək verdiyi silahlı qrupların savaşı onu göstərir ki, İdlidə həm də nüfuz müharibəsi var. Çünki Putin və Ərdoğanın 17 sentyabrda Soçidə əldə etdiyi anlaşma həm də Suriyanın şimalında, müxaliflərin, eləcə də Türkiyə ordusunun nəzarət etdiyi bölgənin taleyini bir qədər müəyyən edir. Çünki Türkiyə ordusu 2016-cı ildə həyata keçirilən "Fırat Kalkanı" və 2017-ci ildə keçirilən "Zeytin Dalı" əməliyyatları nəticəsində Suriyada 4 min kv.km ərazini terrorçulardan azad edib. Hazırda həmin ərazilərə Türkiyə ordusu və müttəfiq qüvvələr nəzarət edir. Bundan başqa, iyun ayında ABŞ və Türkiyə arasında əldə olunmuş anlaşmaya əsasən dekabra qədər Mənbic rayonunun nəzarəti də Türkiyə və ABŞ ordusuna keçəcək. Bütün bu bölgənin gələcək taleyi isə Türkiyə və Rusiyanın anlaşmasından asılı olacaq. Bu mənada Türkiyə Rusiya ilə danışıqlar masasına oturacaq yalnız İdlib deyil, bütövlükdə Suriyanın gələcək taleyinin müəyyən olunmasında iştirak edir. Bunun ilk və əsas mərhələsi isə İdlidəki anlaşmadır. Bu mənada İdlib prosesi həm də Suriyada münafişənin həllində mühüm rol oynayacaq həssas bir mərhələdir.

Q Kənan RÖVSƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"

Həm oğru, həm lovğa, həm də bədxərc...

Samir SARI

İndi durub yazsam ki, unudulmaz qanqster, möhtəşəm kidneppinq ustası Hacı Məmmədov 13 il 6 ay öncə kimi oğurladığımı yaxşı bilirmiş, dolayısı ilə ona haqq qazandırmış kimi olaram. Elə çıxar ki, "düz ələyib, oğurlayıb" deyirəm.

Əsla və qətiyyətlə! Sadəcə, adamı onun pul duyumu heyretləndirir. Futbolçularda qol duyumu deyilən bir şey var axı, qapının ağzında, türkün sözü, karamboy olanda elə yerdə peyda olurlar, top sıçrayıb düz ayaqlarına gəlir, onlar da vurur, bax, eyni duyum qanqsterlərdə də var, onlar yaxşı pulun kimdə olduğunu əla duyurlar.

Hərçənd 13 il 6 ay öncəki haqq-hesabda, böyük ehtimalla təkçə qanqsterlərin pul duyumu rol oynamışdı, adamlar sırf cinayət-maliyyə kəşfiyyatı apararaq, araşdıraraq, müvafiq informasiyaları toplayaraq bu qərara gəlmişdilər ki, "Hafka"nın papasını oğurlayıb yarım milyon istəyincə, bankir Cahangirin arvadı Zamirə Hacıyevanı aparıb, məsələn, 10 milyon tələb etmək daha məntiqlidir.

Güman ki, bu günlərdə adı 20-30 milyon dollarlıq alış-verişdə hallanan Zamirə xanım elə o vaxtlar da bu kimi alış-verişlər edirmiş. Olmazmı? Nədən olmasın? İndi əri türmədə, özü qürbətdə, həm də işsiz ola-ola bu qədər pul-para xərcləyirsə, görün, pulun sel kimi gəldiyi vaxtlarda xanımın bazarlığı hansı həcməldə olurmuş.

Bunu isə lazımı adamlar müvafiq instansiyalara çatdırıblar. Qanqsterlər oturub fikirləşib ki, ey dadi-bidad, sərvət bu yandadır, onlar da gedib "Qarabulaq"da xırım-xırda işlərlə məşğul olurlar.

Yeni əslində Zamirə xanım o vaxtlar bir az sadə, təvazökar olsaydı, özünü şahzadə ledi Dianada üstün saymasaydı, başına o işlər gəlməzdi, onu oğurlayıb zirzəmiyə salmazdılar.

Elə indinin özündə də milyonları aparıb "Harrods" dükənində xərcləməsəydi, adı yenidən dillərə düşməzdi. Gəlib ölkəsində oturub türmədəki ərinə sovqat hazırlamaqdansa, görün, gedib, nələr edir. Ay-ay-ay! Dindirsen, bəlkə də "dekabristlər" in Sibirə ərlərinin dalınca gedən qadınları bəyənəməz, deyər, ləçərlər başıxarab olublar.

Ümumiyyətlə, insan gerek nə qədər varlı-hallı olsa da, bir az təvazökar olsun, varını gözə soxmasın. Olan var, olmayan var. Gəndən həsədlə baxanlar, o sərvətə tamahsılananlar, onu ələ keçirməyə çalışanlar çox olur.

Bir dostum var, uzun illər öncə babat pulu vardı, istəsə BMW X5 alardı, amma ucuz, 5-6 minlik maşın sürürdü. Bir dəfə soruşdum ki, niyə özünə babat maşın almırsan, dedi, eloğlu, sarsaq zəmanədir, it-qurd görsə ki, artırımsam, bahalı maşın-filan almışam, uşağı oğurlayarlarsa, ya da dolaşdırıb əlimdəkini alarlarsa, qoy görək hələ nə olur.

Bu söhbət Zamirə Hacıyeva oğurlanan ərəfədə olub. Demək ki, eloğlu bir şey bilirmiş.

Amma belə görünür ki, xanım artıq Londonda oğurlanmayacağından əmindir. Londonda adamı oğurlamırlar, uzağı, zəhərləyirlər, o da əgər dövlətə xəyanət edibse, kəşfiyyatçıları satıbsa. Həm də bunu başqa dövlətlər edir.

Düzdür, prinsipçə, ölkənin, millətin milyonları çirpşdirib, aparıb, elitər mağazalarda cirta-pirta xərcləmək də dövlətə, vətənə xəyanətdir, amma yəqin ki, bu problem dioksinlə həll olmur. Hüquqi prosedurlar olmalıdır.

Tez-tez eşidirik ki, filan dövlət ölkədən oğurlanmış milyardların geri qaytarılması üçün beynəlxalq təşkilatlar və ya qüdrətli dövlət qarşısında iş qaldırıb. Amma indiyə qədər məlum deyil ki, o milyardlardan hansı ölkəyə nə qədər qaytarılıb.

Deyəsən, bir ölkədən oğurlanan milyardlar birdəfəlik gedir. Beynəlxalq lotular məsələyə "oğrudan oğruya halaldır" prizmasından yanaşırlar. Amma bu, başqa söhbətin mövzusu.

İndilikdə bir az da ondan danışmaq ki, bir qadın nə qədər pul xərcləyə bilirmiş. Fenomenal hadisədir. Heç İmelda Markos diktator əri Ferdinandla birlikdə milyardlarını götürüb Filippindən Havay adalarına qaçanda orada bu qədər pul xərcləməmişdi.

Sonra da deyirlər, yuvanı diş qış qurur. Təcrübə göstərir ki, erkək quşu tutub qəfəsə salırlar, gedib tualet növbəsinə durur, amma diş qış göydə öz təyyarəsi ilə pərvazlanıb uçur, nə leyden qorxur, nə qartaldan, nə də Su-25-dən. Bəs deyirdilər, elə olanda sudan qorxurlar axı...

Nazirlər Kabinetinin bu ilin 9 ayının iqtisadi yekunlarına həsr olunmuş iclasında vergilər naziri Mikayıl Cabbarov vergi siyasəti, vergi sistemində şəffaflıq, gözlənilən vergi islahatları ilə bağlı çıxış edib.

da əsasən məmur oliqarxiyasına bağlı olaraq çalışan iri şirkətlər uzun illər boyu vergidən yayınmaq üçün ən müxtəlif üsullardan istifadə ediblər. Hətta bəzi obyektler olub ki, ümumiyyətlə, vergi orqanlarının onlara daxil olmasına belə imkan verilməyib. İndi isə

yayınmanın bir yolunun qarşısı alınanda, digərini tapmağa çalışırlar. Məsələn, son vaxtlar kağız üzərində ticarət əməliyyatları geniş yayılmağa başlayıb. Bir sahibkar özünə lazım olan mal-materialı bazardan alır, lakin hansısa digər şirkətlər reallıqda olmayan alqı-satqı

gi növü kimi qalmasına şərait yaradılacaq.

Sahibkarlığın inkişafının dəstəklənməsi və biznesin aparılmasının əlverişliliyinin artırılması məqsədilə sadələşdirilmiş verginin dərəcəsinin endirilməsi, pərakəndə ticarət və iaşədə nağdsız ödənişlər üzrə müddəti

Oliqarxlar böyük obyektləri vergidən belə yayındırır-təfəsilat

Mikayıl Cabbarov gözlənilən vergi islahatlarının konturlarını açıqladı

Nazirin çıxışında diqqətə çəkməli məqamlardan biri böyük obyektlərin vergidən yayındırılması sxemi barədə dedikləridir: "Sadələşdirilmiş verginin əhatə dairəsinin hər il genişləndirilməsinin təhlili nəticəsində müəyyən edilib ki, verilən bu dəstəkdən sui-istifadə hallarının sayı artır. Kifayət qədər dövrüyyəyə malik, böyük əməliyyatları apararaq bir sıra iri vergi ödəyiciləri tərəfindən dövrüyyələrin "parçalanması", müxtəlif yollarla sadələşdirilmiş vergitutma rejimində qalmaqla vergidən yayınmaq üçün cəhdlər edilir.

Ayrı-ayrı sahələrin inkişafı üçün təbii olunan vergi güzəştlərinin əhəmiyyəti danılmazdır, lakin istehsalçılarda gəlir və xərclərin uçotunun olmadığı bir şəraitə bu, məhsulları satış məqsədləri üçün əldə edən üçüncü şəxslərin vergidən yayınmaları üçün əlavə imkanlar yaradır.

Əlbəttə, vergi ödəyicilərinin fəaliyyətində uçot sisteminin zəifləməsinə müəyyən qədər vergi orqanlarının da payı olub. Vergi ödəyicilərinin öz təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrinin hesablanması gəlir və xərclər üzərində deyil, ən asan üsulla - dövrüyyənin hesablanması yönəldilməsi, bunun nəticəsində audit institutunun əhəmiyyətini itirməsi, vergi ödəyicilərinin ödənilməli olan vergi məbləğindən artıq ödəmələrin həcmində ilbəil artması, özəl biznesə qarşı qəbul edilənməz metodların tətbiqi kimi xoşagəlməz halları qeyd etmək olar. Nəticə etibarilə illərlə yaranmış artıq ödəmələr cari ilin vergi proqnozunun icrasında obyektiv çətinliklər yaradır".

Məlumdur ki, Azərbaycan-

M.Cabbarovun dediklərindən belə aydın olur ki, o, bu halların tam olaraq aradan qaldırılması, şəffaf və ədalətli, hamı üçün eyni olan vergi mühitinin yaradılmasına qərarlıdır.

İqtisadçı-ekspert, İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzinin rəhbəri Qalib Bayramov deyir ki, vergilər nazirinin vergidən yayınma metodları barədə dediklərində həqiqət var: "Həqiqətən də iri obyektlər üzrə vergidən yayınma halları geniş yayılıb. Mikayıl Cabbarov gələndən vergi sistemində, vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasındakı münasibətlərdə şəffaflıq yaradılması istiqamətində işlər görülür. Bu baxımdan, onun vergi şəffaflığını artırmaq istəyi səmimiyyətdir. Lakin məsələ burasındadır ki, bu, yalnız vergi orqanlarından asılı olan məsələ deyil. Burada hökumətin çoxsaylı digər qurumlarının da şəffaf işləməsi, vergi orqanlarına zəruri dəstəyi verməsi vacibdir".

Ekspertin sözlərinə görə, sahibkarlar həmişə çalışırlar ki, vergini maksimum az ödəsinlər: "Buna görə də vergidən

müqaviləsi bağlayır. Bununla da iri həcmdə vergilərdən yayınırlar. Buna görə də vergi orqanları daim diqqətli olmalı, sahibkarların fəaliyyətini yaxından izləməlidirlər".

Sadələşdirilmiş vergi ilə bağlı nəzərdə tutulan islahatları dəyərləndirən ekspertin sözlərinə görə, nazirin dedikləri reallıqdır: "Sadələşmiş vergi ödəyicilərinin sayı kifayət qədər çox, ödədikləri vergilər isə çox cüzi məbləğdir. Bu baxımdan, nazir haqlıdır. Lakin sadələşmiş verginin əhatə dairəsinin azaldılması ilə yanaşı, sabit vergi ödəyicilərinin də sayının artırılması lazımdır. Xüsusilə ticarət və ictimai-iaşə obyektləri üçün belə verginin tətbiqi daha məqsədəuyğundur".

Qeyd edək ki, nazir çıxışında həmçinin gözlənilən vergi islahatlarının əsas konturlarını da açıqlayıb: "Vergitutma bazasının genişləndirilməsi və sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyət dairəsinin müəyyən edilməsi nəticəsində sadələşdirilmiş verginin sırf kiçik sahibkarlığın istifadə edəcəyi bir ver-

vergi güzəştlərinin verilməsi, gəlir və xərcin uçotunu apararaq kiçik sahibkarların dividend gəlirlərinin vergidən azad olunması, vergi ödəyiciləri tərəfindən çəkilən qeyri-kommersiya xərclərinin, o cümlədən səhiyyə, təhsil, mədəniyyət və idman sahələrində ayrılmış ianələrin müəyyən hissəsinin gəlirdən çıxılması kimi təkliflər edilib".

Bundan əlavə, qeyri-rəsmi məşğulluğun azaldılması da vergi islahatlarının əsas istiqamətlərindən birini təşkil edəcək: "Əmək haqqının üzərinə düşən fiskal yükün azaldılması islahatı hazırladığımız dəyişikliklər sırasında xüsusi yer tutur. Bir çox hallarda əmək haqqı üzrə sosial sığorta və vergi yükünün yüksək olması sahibkarları qeyri-rəsmi əmək haqqı ödənilməsi praktikasına sövq edir. Bu vəziyyət "kölgə iqtisadiyyatı"nın genişlənməsinin əsas səbəblərindən biridir. İnzibati tədbirlərin görülməsində baxmayaraq, bu məsələ problem olaraq qalmaqdadır".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycanlı iş adamı taksidə 10 min dolları unutdu, sürücü tapıb pulu qaytardı

İstanbulda azərbaycanlı iş adamı "Uber" taksidə xidmətindən sifariş verdiyi taksidə cibində 10 min dollar olan penceyini unudub. Sürücü onu taparaq pulu geri qaytarıb. Virtualaz.org xəbər verir ki, bu əhvalat haqda Türkiyə mətbuatı yazır.

Bildirilir ki, Azərbaycandan bir müddət əvvəl iş qurmaq üçün Türkiyəyə gələn 40 yaşlı

Tahir Məmmədov İstəç sementindən taksidə sifariş verib və Yenibosnada düşüb. O, maşından düşəndə cibində 10 min dollar olan penceyini yaddan çıxarıb. Sürücü Yakup Bayıroğlu bir müddət sonra penceyini maşında qaldığını görəndə azərbaycanlıni axtarıb tapıb və pulu qaytarıb.

Sürücü danışır ki, sənişin

tələsik düşüb gedib. O da arxa oturmağa baxanda yaddan çıxmış penceyini görüb. Penceyini ciblərini axtaranda orada 10 min dollar olduğunu görüb. Amma sürücüyə zəng çatmayıb. Nəticədə "Uber" sistemi üzərindən sistemdə bu barədə elan verib və iş adamı aeroportda olanda onunla əlaqə saxlamaq mümkün olub. "Gö-

rüşdük və pullarını təhvil verdim"-sürücü deyib.

Pulu taksidə unudan Tahir Məmmədov isə bunları bildirib: "Mən Yakup qardaşa təşəkkür edirəm. Azərbaycanlı gəlmişəm. Bir millət, iki dövlətlik. Hər kəsin başına belə şey gələ bilər, sağ olsun, Allah razı olsun, 10 min dolları unutmuşdum. Ticarətlə məşğul olduğumuz üçün pulu yanımda daşıyırdım. İndiki zəmanədə belə namuslu insanların qalmasına çox sevindim".

Son vaxtlar insanların kabusuna çevrilən və hər kəsi qorxu içində yaşamağa vadar edən xərçəng xəstəliyi sanki bir epidemiya kimi yayılmaqdadır. Hər kəs bir gün həyatını və ya ailə üzvünü, yaxın qohumunu bu xəstəlikdən itirəcəyi düşüncəsi ilə yaşayır.

"Yeni Müsavat" bu xəstəliklə bağlı Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) Onkoloji Klinikasının baş həkimi Nəsimi Qasimovla müsahibəni təqdim edir.

(əvvəli ötən sayımızda...)

- Nəsimi müəllim, bəzi insanlar da var ki, nə siqaret, nə də içkidən istifadə edir, düzgün qidalanır, idmanla məşğul olur, lakin buna rəğmən xərçəng xəstəliyinə tutulur. Buna səbəb nədir?

- Amerikada 2014-cü ildə xərçəng xəstəliyi ilə bağlı aparılan tədqiqatda göstərilir ki, xəstəliyin 42 faizi, ölümün isə 50 faizi risk faktorlarından asılıdır. Qalan 50 faiz orqanizmin özündə rüşeymini qoymuş bədxassəli şişlərdir. Bu bütün orqanizmlərdə var. Biz ona elmi dildə onkoviruslar deyirik, yəni xərçəng əmələ gətirən viruslar. Onların bədxassəli şişə keçməmiş variantları orqanizmdə hazır durub. Müəyyən vaxtda orqanizmin daxili immunitetində, müəyyən bir stress anında, daxili çaxnaşmalarda və risk faktorlarına kənardan məruz qalarkən bu viruslar aktivləşir. Yəni həmin şəxs siqaret çəkməyə belə, ətraf mühit çirklənib. Əgər o havanı yoxlasaq görərik ki, kanserogen maddə kifayət qədər çoxdur. Şəhərdə on barmaq kimi sıx binalar tikilir, o binaların altında beynəlxalq qaydalarla qəbul olunmuş üzgüçülük hovuzu, idman zalı, həyətinə istirahət parkı və sair olmalıdır. Dünyada park salınanda birinci yürüş yeri, ikinci velosiped yolu salınır. Açıq havada idman etmək istəyənlər üçün parkda trenajor aletləri qurulub və pulsuz istifadə olunur. Ancaq bizim binaların heç birində belə şərait yoxdur. Yəni insan siqaret çəkmirsə, içki içmirsə, o demək deyil ki, bu xəstəlikdən sığırtalanıb. Ola bilər ki, çox et yeyir, idman etmir, passiv həyat tərzi sürür, meyvə-tərəvəz, göyərti az yeyir. Düstur budur ki, insan nə qədər kalori qəbul edirsə, onun hamısını gün ərzində yandırmaqlıdır, ehtiyatda heç nə qalmamalıdır.

- Son dövrlərdə bədəndən artıq tüklərin təmizlənməsi üçün lazer epiliasiyaya müraciət edənlərin sayı artıb. Bu prosedür xərçəng xəstəliyinin yaranmasına səbəb ola bilərmi?

- Lazer epiliasiyasının hansısa orqanın xərçənginə səbəb olacağını düşünmürəm. Ancaq bir məsələdə ehtiyatlı olmaq lazımdır. Bədəndə qara və göy xal olan yerlərə lazer epiliasiya tətbiq etmək, onları zədələmək, qaşımaq və qanatmaq olmaz. Əhalinin 97-98 faizində xal var. Qorxulu bir məsələ də var. Bizim ölkədə bir-iki aya qış başlayır və mart ayına qədər davam edəcək. Günəş şüaları yayda olduğu kimi deyil və dəri də dincəlidir. Əgər insan dekabr ayında soyuq iqlimdən çıxıb, Dubayda çimərlikdə dincəliyə və xalları da varsa, qaşıyibsə, zədələyibsə, bədxassəli şişin yaranmasına səbəb ola bilər. Yeni iqlimə

"Xərçəng sağalmaq şansı olan bir xəstəlikdir"

Onkoloji Klinikasının baş həkimi: "Düstur budur ki, insan nə qədər kalori qəbul edirsə, onun hamısını gün ərzində yandırmaqlıdır"

"Bədəndə qara və göy xal olan yerlərə lazer epiliasiya tətbiq etmək olmaz, onları zədələmək, qaşımaq, qanatmaq olmaz"

uyğun gəlməyən kurortlara getmək orqanizmi üçün qorxuludur. Ölkəmizin iqliminə uyğun gələn ölkələrə gedib dincəlmək olar, ancaq yatmış dərinin hüceyrələrini gedib isti iqlimdə qəfil oyaatmaq olmaz.

- Bəs bizdən asılı olmayan hansı risk faktorları var?

- Bunlar əsasən ultrabənövşəyi şüalardır. Ölkəmizdə 11 iqlim qurşağının 9-u mövcuddur. Tropik, subtropik - hər cür iqlimimiz var. Hamımız bu ultrabənövşəyi şüalara məruz qalıyıq. İstehsal prosesində, neft-kimya sənayesi, sirtli içki istehsalı və sairə çalışanlar var. Bu olmadan da həyat mümkün deyil. Mədə xərçənginə yol açan əsas faktorlardan biri bakteriyalar, pylori adlanan infeksiyalardır. Kim özünü bu virusa görə yoxladığı? Qaraciyər xərçəngi geniş yayılıb, 4-cü yerə çıxıb. Əvvəl mədə xərçənginə tutulanların sayı daha çox idi. İndi süd vəzi xərçəngi və ağ ciyər xərçəngi ondan önə keçib. Bizim ölkədə mədə xərçəngi 3-cü yerdədir, dünyada isə 5-ci yerdə. Mədə xərçəngi azalan kimi, yüngün bağırsağ xərçəngi də azalır. Bizim ölkədə vaxtilə qadın cinsiyyət üzvlərinin xərçəngi çox idi. Sonra bu azaldı, yerinə süd vəzi xərçəngi bütün dünyadakı kimi bizdə də geniş yayıldı. Ölkəmizdə təxminən 2 min nə-

fər qadın süd vəzi xərçəngindən əziyyət çəkir, mədə xərçəngi xəstələrinin sayı isə 1200 nəfərdir, ağciyər xərçənginə tutulanlar 1300 nəfərə çatıb. Bağırsağ xərçəngi xəstələrinin sayı 1000 nəfərdir. Qaraciyər xərçəngi xəstələrinin sayı da artır. Bunun da səbəbi Hepatit B və Hepatit C viruslarıdır.

- Ölüm halları neçə faiz təşkil edir?

- Dünyada 1 milyon 700 min nəfərdə ağciyər xərçəngi aşkar olunur, onlardan 80 faizi il ərzində rəhmətə gedir. Dünyanın hər yerində bu var. Çünki birbaşa ətraf mühitin çirklənməsindən asılıdır. Süd vəzi xərçənginə tutulanların da sayı 1,5 milyondan çoxdur, ancaq ölüm halları 500 mindir. Bizim ölkəmizdə süd vəzi xərçənginin nə müalicəsi, nə də diaqnostikası problem deyil. Bu haqda çox tədqiqat aparılmalı, çox danışılmalıdır.

- Xərçəng xəstəliyinin müalicəsi niyə bu qədər bahalıdır?

- Birinci səbəb odur ki, avadanlığı kifayət qədər bahalıdır. İkincisi, analizləri aparacaq reaktivlər xaricdə istehsal olunur və ölkəmizə idxal olunur. Həmçinin dünyada bu sahədə monopoliya var, heç kim sirri dağıtmaq istəmir. Müalicə sirri yoxdur, lakin texniki avadanlıqlar üzərində monopoliya var. MRT

aparatlarını Amerika, Yaponiya və Almaniyaya istehsal edir. Dərman preparatlarını da həmçinin. Bu xəstəliyin müalicəsində bahalı dərmanlar əsasən hədəfönlü dərmanlardır, yəni ayrı-ayrı hüceyrələri tutub məhv etməyə çalışan preparatlardır. Xərçəng sağalmaq şansı olan bir xəstəlikdir. Ancaq appendisit 5 gün gecikdirib həkimə gəlsən sağalmaq şansı yoxdur. Süd vəzi xərçənginin ellə tapılacaq vəziyyətə gəlməsi üçün 5 il vaxt lazımdır. Əgər qadın ildə 1 dəfə gedib mamografiya etsə, 5 il ərzində 5 dəfə erkən o şişi tapmaq olar. Kiçik bir əməliyyat, az miqdarda dərman və şüa terapiyası ilə tam sağalmış olar. Ancaq heç kim bunu etmir.

- Qan analizi verməklə orqanizmin hər hansı yerində bədxassəli şiş olduğunu bilmək mümkündürmü?

- Bəli, belə analizlər də var. Ona onkomarkerlər deyirlər. Buna insanın orqanizmində xərçəng olduğunu xəbər verən agentlər də demək olar. Bu agentlər ancaq qaraciyər xərçəngi, qadınlarda yumurtalıq xərçəngi və kişilərdə prostat xərçənginin aşkarlanmasında rol oynayır, digər orqanların xərçəngə tutulmasını xəbər vermə bilmir. Hazırda bu üç növ xərçəngdən əziyyət çəkən və mü-

alicə alan xəstələrimiz var ki, onlarda xəstəliyin nə qədər irəlilədiyini və ya gerilədiyini bu analizlərlə müəyyən edə bilirik. Digər xərçəng növlərində isə qan analizinin elə bir diaqnostik əhəmiyyəti yoxdur.

- Hansı şikayətləri və narahatlıqları olan insanlar öz orqanizmində xərçəng xəstəliyinin olmasından şübhələnə bilər?

- Əvvəlcə, ən geniş yayılan süd vəzi xərçəngindən başlayaq. Hər bir qadın həftədə bir dəfə qurşağa qədər soyunub, güzgü önündə durmalı və əli ilə döşünü yoxlamalıdır. Əgər düyün varsa, həkimə getməlidir, döş giləsi içəri batıbsa, dəridə qızartı əmələ gəlibsə, dərisi qırılsıbsa, dəridə qocalma gedirsə, qoltuqaltında bir düyün varsa əmələ gəlibsə, dərmanla müalicə edilə bilməyən qızartı varsa, narahatlıq üçün əsas var və həkimə müraciət edilməlidir. Əgər qarınüstü nahiyədə nara-

hatlıq varsa, ishal və qəbizlik bir-birini əvəzləyirsə, nəcisində qan izi varsa, həkimə getməlidir, bu, mədə və bağırsağ xərçənginin xəbərdarlığı ola bilər. Siqaret çəkən şəxs öskürəyin sayının artdığını görərsə və tüpürçəyində azca da olsa qan izi varsa, mütləq həkimə getməlidir. Əks halda, bu, ağciyər xərçənginə apara bilər. Qadınlarda mensturasiyadan kənar hallarda qan gəliyərsə, bu ginekoloji orqanların xərçəngi üçün bir signal ola bilər, dərhal müraciət etməlidir. Tez-tez sidiyə gedənlər və gecə sidiyinə gedənlər də dərhal həkimə getməlidir. Hər orqanın özünün xəbərdar edici əlamətləri var. Ümumi əlamət isə arıqlamadır ki, bu da artıq xəstəliyin ağırlaşmış vaxtında ortaya çıxır. Həmçinin zəifləmə, iş qabiliyyətinin aşağı düşməsi, ətli yeməklərdən imtina etmə, psixologiyanın dəyişməsi, bədbinləşmə də xərçəng əlamətlərinə aiddir.

- Hər kəsi düşündürən əsas sual budur ki, xərçəngdən tam sağalmaq mümkündürmü?

- Bəli, xəstəliyi erkən mərhələdə aşkarlamaq mümkün olarsa, tam müalicə olunur. Xərçəng xəstəliyinə adətən 40-50 yaşından sonra rast gəlinir. 50-55 yaşında bir qadın süd vəzi xərçənginə tutulubsa, onu müalicə edib daha 20 il yaşamasına nail olsaq və 75 yaşına çatdırsa, təxminən orta ömür həddinə qədər yaşamış olur.

□ Nəgiz LİFTİYEVA
"Yeni Müsavat"

Baş həkim vurub öldürdüyü piyada haqda: "Deyirdilər ki, o, ölməyə layiq idi"

Bakıda avtomobillə vurulan piyada xəstəxanada ölüb. "Trend"-in məlumatına görə, hadisə Binəqədi rayonu ərazisində baş verib. Bakı şəhəri, 16 saylı Təcili Tibbi Yardım Stansiyasının baş həkimi Yunusov Arif Əhməd oğlu idarə etdiyi "Hyundai Sonata" markalı 90-BB-636 dövlət nömrə nişanlı avtomobillə Binəqədi-Xırdalan şossesində hərəkətdə olarkən sərxoş vəziyyətdə yolu keçmək istəyən Məmmədov Yəhya Məmməd oğlunu vurub.

Yaralı 1 saylı Klinik Tibbi Mərkəzə yerləşdirilsə də, onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Faktla bağlı cinayət işi başlanıb. Baş həkim Arif Yunusov hadisəyə münasibət bildirib.

A. Yunusov "Qafqazinfo"-ya müraciətində qeyd edib ki, o, 9 saylı Təcili Tibbi Yardım Stansiyasının yox, 16 saylı TTYS-nin baş həkimidir: "Bu hadisə sentyabrın 28-də axşam saat 19:30-da baş verib. Piyada Yəhya Məmmədov küçələrdə yaşayan bomj və alkoqol olub. Bordürdən səkiyə qalxmaq istəyəndə içkili olduğu üçün arxası üstə yığılaraq başı maşının padpresinə dəydi. 30-40 sürətlə getdiyim halda bu hadisə başıma gəldi. Çünki dar bir yoldur. Mənə camaat dedi ki, ona kömək etməyim. Elə hadisə yerində qoyum gedim. Deyirdilər ki, o, elə ölməyə layiq idi. Heyf ki, qanı gəlib mənə toxundu.

Ancaq mən insanlıq və həkimlik borcumu yerinə yetirdim. Hadisə yerinə həkim, polis və təhqiqatçı çağırıldı.

O, yüngül beyin silkələnməsi və aşağı qamış sümüyünün sınığı diaqnozu ilə 12 gün xəstəxanada yatıb. Qanından həmin gün 2,9 faiz etanol çıxmışdı. Bu 12 gün ərzində ona xəstəxanada hər gün baş çəkmişəm. Özünə də gəlmişdi, danışır. Ölüm diaqnozu isə ağciyər və böyrək çatışmazlığından baş verdi. Qəzayla heç bir əlaqəsi yoxdur".

Baş həkim əlavə edib ki, mərhumun ailəsi də ondan şikayətçi deyil: "Bir bacısı var, kasıb ailədir. Digər qardaşı da alkoqoludur. Onun bütün dəfn və yas xərclərini özüm qarşılamışam. Ailəsi deyir ki, bu, başqa vaxt ölsəydi, meyiti imkansızlıqdan yerdə qalacaqdı".

Oktabrın 9-da Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində olan Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunda 14 dini icmaya "Khazar SD" markalı avtomobillərin açarları təqdim olunub. Həmçinin noyabr ayında daha 7 dini icmaya avtomobillərin verilməsi nəzərdə tutulub.

Maraqlıdır ki, ölkədə qadın mollalar olsa da, avtomobillərin hədiyyə edilməsi prosesində onların adına rast gəlinmir. Mollalara maşın verilməsi cəmiyyətdə birmənalı qarşılanmayıb. Niyə məhz mollalar? Məsələ ictimaiyyət arasında və sosial şəbəkələrdə "səs-küy" doğurub.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin I müavini Səyyad Aran modern.az-a açıqlamasında deyib ki, rəsmi qadın mollaların sayı çox azdır. "Yəqin ki, gələcəkdə qadın mollalara da belə hallar şamil olunar. Amma deyim ki, Azərbaycanda 99,9% din adamları kişilərdir. Rəsmi qadın mollaların sayı barmaqla sayılacaq qədərdir. Kimlərsə mollalığa edə bilər. Ancaq onların rəsmi statusu yoxdur. Özbəşinə gedib mollalığa edirlər"

Dini Komitə açıqladı: "Hər mollaya maşın vermirik"

Səyyad Aran: "Maşın alan mollalar nüfuzlu din xadimləridir"

deyə, o bildirib.

Komitə rəsmisi qadın mollaların rəsmi ad almamasına da aydınlıq gətirib: "Qadın mollalar var ki, onlar məsciddə azlıq təşkil edir. Bir çox məscidlərdə isə qadın molla

yoxdur. Olmayan bir şeyə necə ad qoyaq?! Bəlkə də gələcəkdə qadın mollaların sayı arta bilər. O zaman onlara uyğun ad fikirləşmək olar. Hazırda adları ehtiva etməyən "qadın molla" olaraq qalır. Tarixdən üzvi bu ya-

dır".

Səyyad Aran qadınların ali dini təhsil alması məsələsində danışdı:

"Məclislərdə mollalığa edən qadınlar bunu öz fəaliyyəti səviyyəsində öyrəniblər, kurs keçməyiblər. Doğrudur, Azərbaycanda vaxtilə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi nəzdində fəaliyyət göstərən Bakı İslam Universitetində qızlar da təhsil alırdı. Amma onların əksəriyyəti ya ailə həyatı qurub, ya da ixtisaslarını dəyişərək molla olmaqdan imtina ediblər. Məsələn, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində oranı bitirib çalışan qadınlar var. Amma onlar yalnız qadın məclisi aparan mol-

la deyillər. Onlar təhsilli din xadimləridir. Əgər həmin təhsilli qadınlar məsciddə rəhbər vəzifədə çalışsalar, onlar da kişi din xadimlərinə verilən imtiyazlardan yararlanıb bilərlər. Sadəcə, sərbəst fəaliyyət göstərən molla qadınların heç bir qeydiyyatı yoxdur. Bunun üçün qadın mollaların imtahan verməlidirlər. Əgər qadın molla imtahan verib keçərsə, onu rəsmi qaydada hər hansı məsciddə vəzifəyə cəkmək olar. Yoxsa ki, kənardan gəlib "mən də molla qadınam. Mənə də maşın verilsin" deyilə bilməz. Təcrübədə belə hal yoxdur. Əgər hansısa molla qadının ürəyindən məsciddə rəsmi vəzifə daşımaq keçərsə, imtahan verməlidir".

Komitə sədrinin I müavini nə üçün mollalara maşın verildiyini də açıqlayıb: "Maşın alan mollalar nüfuzlu din xadimləridir. Bunu Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu vasitəsilə həyata keçirdik. Biz hər mollaya maşın vermirik. Biz xalq içində böyük nüfuzu olan din xadiminə maşın veririk".

Qeyd edək ki, bundan əvvəl Naxçıvan Muxtar Respublikasında 4 dini icmaya "NAZ Lifan 330" markalı avtomobillər verilib.

Azərbaycanda harada və kimlər ov edə bilər?

Qaydalara əməl etməyən ovçular cəzalandırılır, silahları əllərindən alınır...

Azərbaycanda sentyabrın 15-dən dekabrın 22-nə qədər ov mövsümüdür. Lakin hər kəs də ölinə tüfəng alıb, ov edə bilməz. Bunun üçün bir sıra prosedurlardan keçmək lazımdır ki, bunlar barəsində aşağıda geniş məlumat verəcəyik.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən "Yeni Müsavat"a bildirilib ki, bu mövsümdə çöl donuzu (qaban), dovşan, cüllüt, qaz, ördək və qaşqaldaq ovuna icazə verilib. Ov yerlərinə gəlincə isə Lənkəran, Astara, Lerik, Qax, Cəlilabad, Zaqatala, İmişli, Qusar, Xaçmaz, Neftçala, Yardımlı, Şəki və İsmayıl rayonlarının müvafiq ov sahələrində ovçuluq təsərrüfatlarında ovlanmaya icazə var.

Bəs harada ov etmək qadağandır?

Ağdam, Göygöl, Goranboy, Daşkəsən, Gədəbəy, Tərtər və digər sərhəddən və ya cəbhə zonasına yaxın inzibati rayonların ərazilərində, Xəzər dənizinin adalarında, yaşıl zonalarda, şəhərlərin və kurortların ətrafında yerləşən ən azı 1,5 kilometr qədər sahələrdə, xüsusi mühafizə olunan ərazilərin daxilində və sanitar-təhlükəsizlik zonalarında ov qadağan edilib.

Açıqlanan rəsmi məlumatlara görə, Azərbaycanda 25-28 min ovçu var. Şəxs ov etmək üçün ilk növbədə ovçu-

luq bileti almalıdır. "Ovçuluq bileti"nin verilməsi isə sınaq imtahanları nəticəsində baş tutur. Şəxs fəaliyyət qabiliyyətinin olması ilə bağlı aidiyyəti orqanlara sənədlərini təqdim edir. Həmin sənədlər şəxsiyyət vəsiqəsi, sağlamlıq kağızı, odlu silahın olması barədə Daxili İşlər Nazirliyinin müvafiq orqanı tərəfindən verilən sənəd daxildir. Şəxs sınaq imtahanında test üsulu ilə ova aid suallara cavab verməlidir.

Ov üçün silah necə alınır?

Bakıda ov silahlarının satıldığı mağazaların sayı son illər azalsa da, ancaq hələ də şəhərin bir çox yerlərində iri silah mağazaları fəaliyyət göstərir. Təbii ki, bu mağazalarda yalnız ov silahları satılır. Lakin mağazadan hər adam silah ala bilməz. Silah almaq istəyən istənilən şəxs əvvəlcə Daxili İşlər Nazirliyinin Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinə müraciət etməlidir. Həmin şəxsin bundan əvvəl məhbus həyatı yaşayıb-yaşamaması, narkoloji və psixoloji xəstəliklərinin olub-olmaması yoxlanılır, idarə həmin şəxs barədə araşdırma sənədlərini toplayır.

Əgər onun göstəriciləri müsbətdirsə, silah almasına icazə verilir. Rəsmi icazə mağazaya təqdim edildəndən sonra ona silah satılır. Bu icazə sənədi olmayan şəxs isə silah satılmır. Mağazalarda bütün növ yivli silahların satışı qadağandır.

Azərbaycanda 2004-cü ildən sonra "Ovçuluq bileti"nin verilməsi səlahiyyəti Ovçuluq Birliyindən alınaraq Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə verilib. İndi ovçu olmaq istəyənlər nazirliyin aidiyyəti departamentinə müraciət edir və orada imtahan verdikdən sonra "Ovçuluq bileti" alır.

Qanunsuz ov edənlərin cəriməsi nə qədərdir?

Qanunsuz ov edənlərin cəzalandırılması 2017-ci ildə Cinayət Məcəlləsinin 258-ci maddəsinə edilən dəyişikliklərdə öz əksini tapıb.

Məcəlləyə edilən dəyişikliklərlə əsasən, lazımi icazə olmadan və ya qadağan edilmiş yerlərdə, yaxud qadağan edilmiş vaxtda, qadağan edilmiş alət və üsullarla ov etmə xeyli miqdarda ziyan vurduqda cərimənin məbləği 2000 manatdan 3000 manata qədər məbləğdə müəyyən edilir. Onu da qeyd edək ki, 2017-ci ildə Cinayət Məcəlləsinə edilən dəyişiklikdən öncə eyni əmələ görə cərimə 100 manatdan 500 manatadək təşkil edirdi. Yeni konkret desək, ötən ildən etibarən qanunsuz ov edənlərə qarşı mübarizə

sərtləşdirilib, cərimələr qaldırılıb.

Eyni əməllər külli miqdarda ziyan vurulmaqla, partlayıcı maddələrdən və ya quşların və heyvanların kütləvi məhvəsinə səbəb olan başqa üsullardan istifadə etməklə, ovlanması tamamilə qadağan edilmiş quşlara və heyvanlara qarşı, qoruqların ərazisində və ya ekoloji fəlakət və fəvqəladə ekoloji vəziyyət zonasında törədildikdə isə cərimənin məbləği 3

min manatdan 6 min manata qədər (əvvəl - 100 manatdan 1000 manatadək) məbləğdə müəyyən edilib.

Onu da qeyd edək ki, quş qripi təhlükəsi ilə bağlı 2005-ci ildə Azərbaycanda ov 5 illik qadağan edilib. Hazırda isə hətta turistlər də Azərbaycanda ovçuluq edib, turizmin bu növündən yararlanırlar.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Havalar yenə pisləşəcək

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti xəbərdarlıq yayıb.

Qurumdan verilən məlumata görə, oktyabrın 12-dən 13-ü səhərdə Bakıda və Abşeron yarımadasında şimal-qərb küləyinin aralıq güclənəcəyi, bəzi yerlərdə fasilələrlə yağış yağacağı gözlənilir. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə tədricən 2-4 dərəcə aşağı enəcək.

Oktyabrın 12-si səhər şimal rayonlarından başlayaraq 14-ü gündüzədək Azərbaycanın rayonlarında hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə yağışın leysan xarakterli intensiv olacağı, dolu düşəcəyi, şimşək çaxacağı ehtimalı var. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə tədricən 3-5 dərəcə aşağı enəcək. Çaylarda sululuğun artacağı, bəzi dağ çaylarından qismüddətli daşqın keçəcəyi ehtimal olunur.

Cümə söhbətləri

B ismilləhir-Rahmə-nir-Rahim!
 Dünyada hər bir insan - dindar olub-olmasından, namaz qılıb-qılmasından, oruc tutub-tutmasından asılı olmayaraq, yaxşı olmaq istəyir. Yaxşı olmaq dedikdə, insan nəyi nəzərdə tutur - bu, bir ayrı mövzudur. Amma ümumilikdə hər bir insan yaxşı insan olmaq, yaxşı əməllər etmək istəyir.

Əxlaq mütəxəssislərinin bu mövzuda söylədiklərinə əsaslanaraq, deyə bilərik ki, bu, bir fitri məsələdir. Bu, bizim qazandığımız bir mövzu deyil. İnsanın insan olaraq, daxilində yaxşı olmaq və yaxşı əməl etmək istəyi var.

Yaxşı əməl üçün əsas şərt - düzgün niyyət

Bu, özü ciddi bir mövzudur ki, yaxşı əməli fərqləndirən xüsusiyət hansıdır? Bu haqda da dünyada müxtəlif fikir, düşüncə məktəblərində aparılan araşdırmalar nəticəsində gələn qənaət bu olub ki, gerek niyyət yaxşı olsun.

Ola bilər ki, bir əməl yaxşı görsənsin, amma niyyəti düzgün olmasın. Belə əməl yaxşı hesab olunmur. Bunları da kənara qoysaq, dinimiz, inancımız hesab edir ki, əməlin əməl olaraq özü-özlüyündə dəyəri yoxdur. Bu, əməlin niyyətidir ki, həmin əməli dəyəre mindirir. Məhz niyyətdir əməlin cövhəri, əməlin keyfiyyət müəyyənedicisi.

Digər mühüm bir nöqtə budur ki, düzgün niyyəti nə formalaşdırır? İslam və inanc sistemi bu mövzuda bütün suallara tam şəkildə təfsilatı ilə cavab tapmağa kömək edir. Qurandan və hədislərdən irəli gələrək, bizi yaradan, bizə inanc, İslamı göndərən Rəbbimizin bu mövzuda çatdırışlarına diqqət etməklə, düzgün və birmənalı nəticələrə çatmaq olar.

Niyyəti formalaşdırın - etiqaddır

İnancımızın nəzərinə görə, insanın niyyətini formalaşdırın mövzu - onun etiqadındır. Bizim etiqadımız, imanımız bizim niyyətimizi formalaşdırır. Sual çıxır ki, bəs iman nə formalaşdırır? İman yalnızca bilmək deyil. İnsan bilir ki, Allah var, peyğəmbərlər (ə) var,

Yaxşı əməl nədir və necə yaranır?

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camiatı

əzmi olsun. Bunlar bir yerdə olanda, bilmə və bildiyini həyata keçirmək istəyi birlikdə olduqda, insanda iman formalaşır. Fəlsəfi dillə desək, mərifət və məhəbbət bir yerdə olanda iman meydana gəlir. Bu da o deməkdir ki, insanın tanınması, bilgisinin olması, onun şövqü, istəyi ilə birləşir və iradəvi əməli meydana gətirir.

İman nədir?

Biz sanki bir od qalamaq istəyirik. Odu qalamaq üçün, yandırmaq üçün bizim bəzi məsələlərə ehtiyacımız var. Sanki iman odunu, atəşini yandırmaq üçün lazım olan iki mühüm, qurucu əməl var. Bunlardan biri - bilmək, digəri - bildiyini həyata keçirmək istəyidir. Odu qalamaq üçün də həm odun, həm də kibrit lazımdır. Bunlardan biri olmasa, əmələ gəlməyəcək.

Amma bununla məsələ bitmir. Bəzən olur ki, insan bilir, bildiyinə əməl etmək istəyir, amma alınmur. Çünki, mane olan amillər var və bu mane olan amillər, onda təsir qoyur. Sanki, yağış yağır, odun yaş olur və kibriti nə qədər yandırsan da, o, yaş odunu yandırır.

Kənar amillər iki işi həyata keçirir. İman atəşinin yanmasına mane olan iki proses gədir. Bir tərəfdən biz bildiyimiz mövzunu həyata keçirmək istəyirik, amma ondan daha da çox başqa bir şeyi istəyirik. Məsələn, sübh namazına durmaq istəyirik, amma yuxunu ondan da daha çox istəyirik. Namazı əvvəl vaxtda qılmaq istəyirik, amma ortaya çıxan işləri həyata keçirərkən, bunlardan aldığımız ləzzəti daha çox istəyirik.

Deməli, iman gətirdiyimiz

mövzuları həyata keçirmək üçün, onları tək istəməyimiz bəs etmir. Əgər bundan daha çox başqa bir şeyi istəsək, bunu tərək edəcəyik.

İkinci tərəfdən, bilirik ki, bu əməli etmək lazımdır, onu həyata keçirmək də istəyirik, amma bunu etmək bizə əziyyətli gəlir. Tənbəllik göstəririk və düşünürük ki, onu etmək əziyyətlidir. Əziyyətli olduğu üçün onu etməyi tərək edirik. Bilirik ki, sübh namazını vaxtında qılmaq əladır, bunu həyata keçirməyə istəyimiz də var, amma iki əməl bizim qabağımızı alır: başqa şeyi ondan daha çox istəmək və o əməli əziyyətli görmək.

yır tərzini seçirdilər. Bunu birmənalı və qətiyyətlə edirdilər. Ona görə də iradəvi bir mömin meydana çıxırdı.

İmanın meydana gəlməsini təmin edən müsbət yaradıcı amillər və mane olan mənfi amillər var. İmanın meydana gəlməsinə mane olan 3 əməl var: həvayi-nəfs, dünyaya vurğunluq və şeytanın (lən) vəsələri. Bu 3 əməlin təsiri nədən ibarət olur? Bunlar da öz növbəsində iki iş görür. Bir tərəfdən bizim düz bildiyimiz və həyata keçirmək istədiyimiz bilgilərdən daha fərqli cəzbedici şeylərə doğru bizi yönəldir. İkincisi, tənbəlliyimizlə itti-faq quraraq, imanla bağlı bi-

keçirir. Deməli, imana mane olan iki şey baş verir: insan başqa məsələləri daha üstün tutur və imanla bağlı mövzular ona çətin gəlməyə başlayır.

İnsanların imanı oyaq olmayanda həvayi-nəfslər, şeytan (lən), dünyaya vurğunluq meydan sulayır. İnsanın mənəvi məclislərdə iştirakı, mənəvi mühtəllərdə olması - onun imanının diri olmasına ən müsbət təsir edən amillərdəndir. Bu olanda, nəticə etibarilə insanın imanı diri olur, onun bildikləri ilə bildiklərini həyata keçirmək istəyi, əzmi birləşir və iradəvi bir həyat meydana gəlir. Məhz bu cür həyat kənarlar da təsir qoyur. Amma elə ki,

zım çatmaq istədiyimiz mövzuları bizə çətin göstərir.

Cənnət asan olmayan işləri görməklə qazanılar

Həzrət Əli (ə) buyurur: "Cənnət insana xoş gəlməyən işlərin qatlarına bürünmüşdür. Cəhənnəm isə həvayi-nəfslərin, şəhvetlərin".

Adətən belədir ki, "mənim üreyim nə istəyirlər" in arasında Cənnətə aparın vasitə çox az olur. Bəzən olur ki, həvayi-nəfsin istəyi ilə ağılı istəyi də üst-üstə düşür. Amma təbii ki, bu, həmişə belə olmur. İnsan səhərdən axşama qədər üreyi istəyən işlərlə məşğul olursa, mahiyyət etibarilə Cəhənnəmə hazırlıq işləri görmüş olur. Təəssüflər olsun ki, bağça, məktəb, universitet, yoldaşlıqlar, mühtəllərimiz bizə bunu öyrədir ki, uğurlu insan - o insandır ki, üreyi nə istəyirsə, onu da edə bilir. Dünyada uğurlu insan formulu bu formada çatdırılır. Aydın ki, kökdən səhv yanaşmadır.

Cənnət bu dünyada tək asan işləri həyata keçirməklə qazanıla bilməz. Sübh namazını əvvəl vaxtda qılmaq elə də asan bir iş deyil. Amma Cənnət asan olmayan, insana hər zaman xoş gəlməyən işlərin qatlarına bürünüb.

Şeytan (lən) insana necə vəsvəsə edir?

Həzrət Əli (ə) buyurur: "Gizləncə qəlblərə nüfuz edən və asta-asta qulaqlara ovsun oxuyan düşməndən çəkinin".

Şeytanın (lən) təhlükəsi məhz bu məsələdədir. Birdən-birə gələn hay-küy salmır, gizləncə qəlblərə nüfuz edir və insanı iman halından çıxarır. İki iş görür: günahı, mənfi işləri, qeyri-İman məsələləri gözəl göstərir, imanla bağlı işləri isə çətin göstərir. Bunu isə gizləncə və yavaş-yavaş həyata

müsləman dini-İmanını o qədər məhdudlaşdırır ki, ara-sıra dindar olar - bu zaman onun nə özünə, nə də ətrafına heç bir faydası olmaz.

Şeytanın (lən) gizli ovsunu müxtəlif formatlarda ola bilər. Hansısa virtual aləmin içində eyforiya ola bilər. İnsan özünü virtual aləmin çənginə buraxa bilər və bu aləmin eyforiyası ilə şeytan (lən) ona nüfuz edə bilər. Bu gün həmin müstəvi şeytanın (lən) işlərini bir xeyli rahatlaşdırıb. Həmin bu dünya insana bir çox şeyləri daha gözəl göstərə bilər. İmanı isə, əksinə olaraq, daha çətin göstərə bilər.

Yaxşı əmələ aparın yol

Deməli, yekun olaraq deyə bilərik ki, yaxşı əməlin meydana gəlməsi üçün ən vacib şərt - niyyətin olmasıdır. Bu niyyət həm də düzgün olmalıdır.

Niyyəti formalaşdırın ciddi əməl - insanın imanındır. İmanın bünövrəsini təşkil edən əsas iki məsələ - bilmək və bildiklərini həyata keçirməyə əzminin, şövqünün olmasıdır.

İmanın meydana gəlməsinə isə iki şey mane olur - digər bir şeyi daha çox istəmək və etmək istədiyini əməli əziyyətli görmək. Bunların hamısı isə həvayi-nəfsin, şeytanın (lən) vəsvəsinin və dünyaya vurğunluğun nəticəsi olaraq əmələ gəlir. Buna görə də insan məhz bu amilləri tanımalı və onları aradan aparmağa can atmalıdır ki, imanı diri olsun, bundan irəli gələrək gözəl niyyəti formalaşsın və nəticə etibarilə, yaxşı əməl meydana çıxsın.

Allahım, bizlərə yaxşı əməl sahibi olmaq ləyaqətini nəsib et!

Allahım, bizlərə bilməyi və bildiyimizə əməl etməyi nəsib et!

Allahım, bizlərə imanımıza mane olan bütün amilləri aradan aparmağı nəsib et! Amin!

MUSAVAT

Son səhifə

N 215 (7104) 12 oktyabr 2018

Dünyanın ən nəhəng kökü 10.18 kilodur

Amerikada Minnesot ştatında yaşayan bostançı Kristofer Kvallin yetişdirdiyi kök dünyanın ən böyük kökü sayılaraq "Ginnesin rekordlar kitabı"na düşüb. Bu barədə lenta.ru saytı UPI-yə istinadən xəbər verir. Kökün çəkisi 10.18 kilodur. Bu, daha öncəki "rekordçu" kökdən 1 kilo 6 qram ağırdır. Kvallin öz uğurunu keyfiyyətli peyin, hava, münbit zəmin və bir qədər də uğurla izah edir.

Kvallin yetişdirdiyi nəhəng kökü yemək qərarına gəlib. Ona görə də kökü yenidən əvvəlki yerinə basdırıb. Amma onun qayınanası "Rekordlar kitabı"na düşən kökdən bir dişləm almağa macal tapıb. Bostançı isə zarafatla deyir ki, artıq qayınanası da "Rekordlar kitabı"na düşə bilər. Çünki o, dünyadakı ən böyük kökdən dadmış biri olaraq istisna sayılır.

Daha öncə dünyada nəhəng meyvələr yetişdirən insanlar olub. Bunlardan biri də britaniyalı təqaüdcü Yan Nil olub. O, çəkisi 43.6 kiloqram olan çuğundur yetişdirmişdi.

Ayılar restorana girdi

Amerikanın Kolorado ştatındakı Estes Park şəhərində bir ayı iki balası ilə birgə pizza restoranına girib. Bu haqda "Fox 31 Denver" xəbər yayıb. Heyvanlar restoranına bazar günü gecə, içəridə heç kim olmayanda daxil olublar. Onlar iyləyərək yeməklərin yerini tapıblar və nəticədə xəmiri, eləcə də kolbasanı yeyiblər.

Restoranın içərisindəki kameranın görüntüləri artıq mediada yayılıb və sosial şəbəkələrə də yol tapıb. Pizze restoranının işçiləri polisdən heyvanları öldürməməyi xahiş edib.

"Hazırda şəhərdəki hər bir zibil yeşiyi aylardan qorunma altındadır. Buna görə

də ayılar bizim evlərimizə, maşın və kampaniyalarımıza hücum edirlər". Bunu da restoran işçiləri restoranın facebook səhifəsində yazıblar.

Uşaq bağçasından kokain tapıldı

Amerikada balaca qız uşaq bağçasından evə "krek" (kokainin kristal forması) gətirib və bunu anasına göstərib. Bu barədə informasiya saytı WPIX xəbər verir. İnsident Nyu-York şəhərində, 5 oktyabrda baş verib. 4 yaşlı Sereniti Streker uşaq bağçasından qayıdıb və o qədər də böyük olmayan konteynerdə, içində kiçik ağ əşya gətirib. Ona bu əşyanı digər qrupdan başqa bir uşaq veribmiş. Qız onu "balaca dişlər" adlandırıb və izah edib ki, onu ağıza daxil etmək lazımdır.

Anası Sabrina isə nəse ediblər və bəyan ediblər ki, bu, məhz kristal kokainməqam olmasından şübhədir. Qorxuya düşən ana uşağını xəstəxanaya aparıb və qan analizi verdirib. Polisə əşyanı analiz

etməyi xahiş edib. Sentyabr ayında isə məlum olmuşdu ki, Cordan Kut heyətinə girən aylardan mədəni şəkildə o məkanı tərk etməyi xahiş edib.

daxil olacağından şübhələnib. "O, bu kokaini udsaydı, ölə bilərdi. Mən çox hirsliyəm" - bunu da Sabrina deyib.

Uşaq bağçasının direktoru İvett Cozef hesab edir ki, kimse narkotikdən qurtulmaq üçün onu uşaq bağçasının bağına atmış ola bilər. "Biz diqqətlə bütün əraziyə baxdıq. Çünki uşaqlar üçün nəyinsə təhlükə törədə biləcəyindən narahat idik. Amma heç nə tapmadıq" - bunu da direktor deyib.

Polis nümayəndəsi deyib ki, onlar baş vermiş hadisənin bütün mümkün versiyalarını araşdırırlar. Eyni zamanda Serenitaya bu əşyanı verən uşağın ailəsi də olayı araşdırır. Sabrina bildirib ki, işçi heyətinin bu cür məsuliyyətsizliyinə görə uşaq bağçasının bağlanmasını tələb edir: "Belə çıxır ki, uşaqlara heç kim nəzarət etməyib. Onların əlində təhlükəli əşyanın olmasını fərq etməyiblər. Otaqda 15 uşaq var, onlara iki tərbiyəçi və bir daye nəzarət edir. Amma onların heç biri həmin vaxt otaqda olmayıb. Nə baş verir?"

QOÇ - Bu günün xarakterinə uyğun olaraq, daha çox istirahətinizi, qeyri-işgüzar görüşlərinizi, səfərlərinizi təmin etməlisiniz. Saat 17-dən sonra xoş bir hadisənin şahidi olacaqsınız.

BUĞA - Qapalıqlığı bir kənara atın, insanlarla açıq şəkildə, səmimiyyətlə davranın. Yalnız bu halda qarşınızda duran günün bəhrəsini görə bilərsiniz. Axşam saatlarında özünüzü soyuq dəymədən qoruyun.

ƏKİZLƏR - Sizdən tələb olunan vəzifələri layiqincə həyata keçirməyi bacarsanız, həm nüfuzunuz artacaq, həm də mövcud problemlərinizin həlli sürətlənəcək. Elə saat 11-dən bu istiqamətdə hərəkətə keçin.

XƏRÇƏNG - Səhər saatlarından başlayaraq nüfuz dairəniz genişlənəcək. Həftə yuxarı dairələrlə əlaqələriniz də dərinləşə bilər. Bununla yanaşı, ailə-sevgi münasibətlərinə də ciddi yanaşın, xətrə dəyməyin.

ŞİR - Siyasi-iqtisadi sahədə bürcünüz üçün gərginlik var. Bu səbəbdən hər hansı addımı atmazdan əvvəl kəşfiyyətli manevrlər edin. Çalışın ki, sizə inam bəsləyənlərin sayı artsın. Məsuliyyətsiz danışmayın.

QIZ - Qətiyyət göstərin, haqqınızı tələb etməyi bacarın. Belə olarsa, Göy qübbəsi digər işlərdə sizə yardımcı olacaq. Təkbürlü insanlarla iş görməyin. Günün ikinci yarısında maraqlı görüşlər var.

TƏRƏZİ - Bütün proseslər xeyrinizə cərəyan edəcək. Yalnız saat 14-16 aralığı bir qədər mürəkkəb ola bilər. Həmin saatlarda münafişdən uzaq durmalı, vaxtınızı qapalı yerdə keçirməlisiniz. Spirtli içkidən uzaq olun.

ƏQRƏB - Maraqlı hadisələr yolunuzu gözləyir. Ruhunuzu sıxan bir çox məsələlərə aydınlıq gələcək. Gün ərzində arzuladığınız adamların əksəriyyətini görə bilərsiniz. Təmir-tikinti işləri də effektiv ola bilər.

OXATAN - İxtiyarınızda olan bu təqvim karyeranızda ucalıq vəd edir. Amma bu, heç də aldığınız təkliflərə gözüyumulu razılıq verməyinizi tövsiyyə etmir. Çünki çətin adamlarla baş-baş qala bilərsiniz.

OĞLAQ - Yeni əlaqələrə başlamaq üçün konkret addımlar atmağa dəyər. Amma hansısa məsələyə görə ciddi məbləğdə xərc çəkməyə lüzum yoxdur. Rəhbərliklə münasibətləri mülayimləşdirin. Yalan danışmayın.

SUTÖKƏN - Gözlənilməz təsadüf nəticəsində mövcud problemləriniz aradan qalxmağa başlayacaq. Bu yöndə ümid bəslədiyiniz insanların köməyini də görə bilərsiniz. Gün boyu daxili inamınızı bərpa edin.

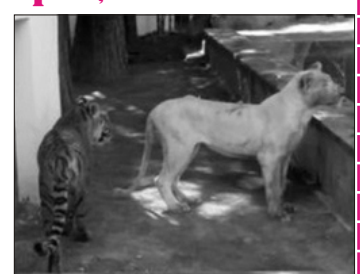

BALIQLAR - Rastlaşdığınız hər bir olaya yaradıcı eşqlə yanaşın. Bu halda fəaliyyətiniz və maddi durumunuz da qənaətbəxş olacaq. Ulduzlar başqalarının əşyasından istifadə etməyi və borc götürməyi məsləhət görmür.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bəslədiyi şir onu parçaladı

Meksikanın Syudad Xuares şəhər sakini ağır vəziyyətdə xəstəxanaya düşüb. Buna səbəb şirin ona hücum etməsi olub. Bu barədə lenta.ru saytı məlumat verir.

Zərərcəkmiş varlı rayonlardan birində yaşayıb və orada iki şir, bir pələng saxlayıb. O, bu yırtıcıları bağlı saxlamır və onların ev içində rahat gəzib-dolaşmasına şərait yaradıbmış. Bu heyvanlardan heç birinin rəsmi qeydiyyatı olmayıb.

Polislər evə daxil olanda huşsuz vəziyyətdə yerdə yatan bir kişi görüblər. Onun əlində və ayaqlarında dişlək yerlərinin izi olub. Bundan başqa, boğazında da uzunluğu 20 santimetr olan dərin yara olub. Kişiyə hücum edən şiri heyətdəki hovuzun yanında tapıblar. Onun ağız və pəncələri sahibinin qanına bulaşmış vəziyyətdə olub.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100